

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาเรื่องการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบการศึกษาวิจัย ดังนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2541: 1) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า อาชญากรรม (Crime) การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน (Juvenile Delinquency) และพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant Behavior) จัดได้ว่าเป็นเรื่องของพฤติกรรมหรือการกระทำกลุ่มเดียวกัน แต่มีลักษณะบางประการแตกต่างกันไปตามระดับความรุนแรง และผลเสียหายที่กระทบต่อบรรทัดฐานสังคม และยืดหยุ่นไปตามขอบเขตความอดทนได้ต่อพฤติกรรมนั้นๆ ของสังคม รวมทั้งมีการนำระดับอายุของผู้กระทำมาเกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ขอบเขตความหมายของศัพท์แต่ละคำแตกต่างกันออกไป

ความหมายของอาชญากรรม (Crime)

คำว่า Crime มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Crimen หรือ Criminis ความหมายดั้งเดิม หมายถึง การตัดสิน คำพิพากษา การจับกุม หรือการลงโทษ ต่อมาความหมายได้เปลี่ยนแปลงไป หมายถึง ความผิด หรือการร้องทุกข์จากความผิด

คำว่า อาชญากรรม มาจากคำว่า อาชญา (อำนาจ หรือ โทษ) สมาสกับคำว่า กรรม (การกระทำ) รวมกัน หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และได้กำหนดโทษไว้ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2541: 5)

Beccaria (Cesare Beccaria, 1964 อ้างถึงใน ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2531: 15) ผู้ได้รับการยกย่องในฐานะบิดาของสาขาอาชญาวิทยา และผู้ก่อตั้งสำนักอาชญาวิทยาตั้งเดิม ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับอาชญากรรมไว้ว่า อาชญากรรมย่อมไม่ใช่เพียงพฤติกรรมที่กฎหมายระบุว่า เป็นความผิด และกำหนดบทลงโทษเท่านั้น แต่ในทางกลับกัน อาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่

จัดเป็นภัยอันตรายต่อการรวมกลุ่มของสังคม และต่อความอยู่ดีมีสุขของสังคม จึงจำเป็นต้องบัญญัติห้ามพฤติกรรมเช่นนั้น รวมทั้งกำหนดบทลงโทษให้บุคคลได้ทราบล่วงหน้าด้วย

Jeffery (C. R. Jeffery, 1960 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2541: 1) ให้ทัศนะเกี่ยวกับอาชญากรรมไว้ว่า เป็นการกระทำที่ล่วงละเมิดกฎเกณฑ์ ระเบียบ และบรรทัดฐานของสังคม

Sutherland (Edwin H. Sutherland, 1974: 243) ให้ทัศนะเกี่ยวกับอาชญากรรมไว้ว่า เป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้จากความสัมพันธ์ของกลุ่ม โดยอาศัยการพบปะสังสรรค์ การสื่อสารคมนาคม การมีส่วนร่วมกลุ่มในสังคม ซึ่งการเรียนรู้ในที่นี้จะรวมถึงเรื่องทัศนคติ แรงจูงใจ แรงผลักดันอันมีผลทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมทางอาชญากรรม การเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในด้านความรู้สึกในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกฎหมาย

Durkheim (1964: 21) ได้ให้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า เป็นการกระทำที่ทำความเสียหายต่อความรู้สึกของส่วนรวม

Nettler (1974 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2541: 1) ได้ให้ให้ความหมายของอาชญากรรมในแง่ของกฎหมายไว้ว่า หมายถึง การกระทำที่เจตนาฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ทำการล่วงละเมิดโดยปราศจากการป้องกัน หรือขอลุแกโทษก่อนกระทำ และจะต้องถูกลงโทษโดยรัฐ

Hagan (John Hagan, 1985: 49 อ้างถึงใน อรรถนพ ชูบำรุง, 2538: 11) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมเบี่ยงเบนชนิดหนึ่ง เป็นพฤติกรรมที่ผันแปรไปจากบรรทัดฐานของสังคม และเป็นพฤติกรรมที่มีข้อกำหนดห้ามไว้ในกฎหมายอาญา

Vetter และ Silverman (Harold J. Vetter and Ira J. Silverman 1986: 8) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า อาชญากรรมเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมเบี่ยงเบน และพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็คือพฤติกรรมที่ผิดแผกไปจากบรรทัดฐานของสังคม บรรทัดฐานก็คือกฎที่กำหนดความประพฤติของกลุ่มหรือสังคม

สุพัทธรา สุภาพ (2542: 36) ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึง การกระทำผิดอาญา และผู้ที่กระทำจะต้องได้รับโทษตามกฎหมาย

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2541: 5) ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึง การกระทำต่าง ๆ ที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และได้กำหนดโทษไว้

ชาย เสวิกุล (2514: 14-16) ได้ให้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ 2 ประการ คือ

1. ด้านสังคม หมายถึง ความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับสังคมเป็นหลัก และพิจารณาว่าการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือขัดแย้งนั้นเกิดขึ้นอย่างไร อะไรเป็นปัจจัยที่มีส่วนทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถปรับปรุงหรือปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมาย ซึ่งเป็นมาตรฐานอย่างหนึ่งของสังคม

2. ด้านกฎหมาย หมายถึง การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน หรือขัดต่อกฎหมายที่วางไว้ หรือผู้กระทำนั้นจะต้องได้รับโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ในกฎหมาย

โสภา ชปิลมันน์ (2538: 7) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่มีลักษณะฝ่าฝืนหรือขัดต่อดับทกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้ และผู้กระทำได้กล่าวจะต้องได้รับการลงโทษตามดับทกฎหมายที่กำหนดไว้ในขณะนั้น ทางสังคม เพิ่งเล็งถึงความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับสังคมว่ามีสาเหตุอะไรที่ทำให้บุคคลไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน หรือกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อรัญ สุวรรณบุปผา (2518: 19) ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า เป็นปรากฏการณ์หนึ่งทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้นๆ กฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้ามและถือว่าเป็นความผิดซึ่งผู้กระทำผิดจะต้องได้รับโทษ

เสริน ปุณณะหิตานนท์ (2523: 51) ได้ให้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ 2 ประการ คือ

1. การกระทำที่ละเมิดกฎหมายอาญา การกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะเป็ประเภทน่าลงโทษมากเพียงใด ไม่ว่าจะผิดศีลธรรมมากน้อยแค่ไหน ก็ไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรมถ้าไม่มีทบัญญัติลงโทษไว้

2. การกระทำโดยเจตนาละเมิดกฎหมายอาญา หรือมีเจตนาละเว้น ไม่ว่าจะสิ่งทีกฎหมายอาญาบังคับให้กระทำโดยไม่มีข้อแก้ตัวที่สมเหตุผล ซึ่งทำให้รัฐต้องดำเนินการลงโทษในฐานะที่เป็นความผิดอุกกรรจ์หรือความผิดลหุโทษ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 939) ได้ให้ให้ความหมายของอาชญากรรม ไว้ว่า การกระทำความผิดทางอาญา

โดยสรุป อาชญากรรม คือ การกระทำหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนใด ๆ ที่มีลักษณะฝ่าฝืนหรือขัดต่อกฎหมายอาญาที่ได้บัญญัติไว้ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด และได้กำหนดโทษไว้

ประเภทของอาชญากรรม

องค์การ F.B.I. (Federal Bureau of Investigation) ประเทศสหรัฐอเมริกา (อ้างถึงใน นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2540: 140-141) ได้แบ่งอาชญากรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พวกที่ 1 (Class 1 Crimes) ได้แก่ อาชญากรรมที่มีความร้ายแรง คือ ร้ายแรงในด้านการกระทำผิดแต่ละครั้ง และร้ายแรงเกี่ยวกับจำนวนครั้งของการทำความผิด ซึ่งมีผลทำให้ส่วนรวมเกิดความเสียหายเป็นจำนวนมาก อาชญากรรมพวกนี้ ได้แก่

- 1) ฆ่าคนตาย ทั้งที่กระทำโดยเจตนาและประมาท
- 2) ฆ่มขืน
- 3) ปล้นทรัพย์ รวมทั้งชิงทรัพย์ด้วย
- 4) ทำร้ายร่างกายโดยเจตนาฆ่า
- 5) ลักทรัพย์โดยการเจาะ รั่ว ไข เข้าไปในอาคารสถานที่
- 6) ลักทรัพย์ธรรมดา
- 7) ลักทรัพย์รถยนต์

2. พวกที่ 2 (Class 2 Crimes) เป็นคดีที่ร้ายแรงน้อยกว่าประเภทที่ 1 เป็นการทำความผิดที่มีโทษเล็กน้อย ได้แก่ ทำร้ายร่างกาย ปลอมแปลงเอกสารและเงินตรา ยักยอก ข้อโกง รับของโจร พกพาอาวุธโดยไม่ได้รับอนุญาต โสเภณี ความผิดทางเพศยกเว้นฆ่มขืน ความผิดเกี่ยวกับครอบครัวและเด็ก ความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการพนัน ฆ่มรชณะเมาสุรา ความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจร และการแสดงอาการที่เป็นที่รบกวนปกติสุขของผู้อื่น

Bloch และ Geis (อ้างถึงใน สุรินทร์ ชาวศรีทอง, 2539: 26-27) ได้แบ่งอาชญากรรมออกเป็น 8 ประเภท คือ

- 1) อาชญากรรมอาชีพ
- 2) องค์การอาชญากรรม
- 3) การฆ่าและการทำร้ายร่างกาย
- 4) อาชญากรรมทางเพศ
- 5) อาชญากรรมต่อทรัพย์สิน
- 6) อาชญากรรมที่ทุจริตต่อหน้าที่
- 7) อาชญากรรมที่ทำลายความสวยงามของบ้านเมือง
- 8) การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

โสภา ซปีล์มันน์ (2538: 7-9) อธิบายไว้ว่าการจำแนกประเภทของอาชญากรรมสามารถจำแนกโดยอาศัยการจัดหมวดแยกประเภทได้ ดังนี้

1. อาศัยแนวการจัดทางกฎหมาย คือ เน้นกฎหมายเป็นหลัก โดยมุ่งพิจารณาถึงการกระทำความผิดที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม หรือที่ขัดต่อกฎระเบียบข้อบังคับ โดยพิจารณาถึงผลกระทบของการกระทำนั้น ๆ ว่ามีผลกระทบกระเทือนต่อชีวิตมนุษย์โดยตรงหรือไม่ หรือมีผลขัดต่อหลักศีลธรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนโดยส่วนรวมหรือไม่ ซึ่งสามารถแบ่งย่อยออกได้ ดังนี้

1.1 Mala In Se คือ ประเภทของการกระทำผิดที่เห็นได้เด่นชัด มีผลกระทบกระเทือนถึงชีวิตความปลอดภัยในทรัพย์สินของบุคคลอื่น หรือของสาธารณประโยชน์ ได้แก่ การปล้นฆ่าลักทรัพย์ทั้งของบุคคลทั่วไปหรือของหลวง การกระทำความผิดของเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อหน่วยงานนั้น ๆ อันได้แก่ การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด การปลอมแปลงเอกสาร เป็นต้น

1.2 Mala Prohibita อันได้แก่ การกระทำผิดพฤติกรรมอันเป็นความผิดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด ได้แก่ การฝ่าฝืนกฎจราจร การหลีกเลียงภาษี การละเมิดกฎหมายแรงงาน เป็นต้น

2. พิจารณาจากความหนักเบาหรือความรุนแรงของการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำผิดเป็นเกณฑ์ ได้แก่

2.1 อาชญากรรมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ หรือต่อชุมชน
แยกได้เป็น

1) อาชญากรรมที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศชาติ หรือต่อ
ชุมชน อันได้แก่ การปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ การฆ่าผู้นำรัฐบาล การปลอม
แปลงธนบัตร เงินตรา การขายความลับของทางราชการ เป็นต้น

2) อาชญากรรมที่มีผลร้ายแรงต่อบุพการี หรือผู้ที่มีพระคุณ
ได้แก่ การฆ่าบิดา มารดา ภรรยาฆ่าสามี หรือสามีฆ่าภรรยา คนรับใช้ฆ่านายจ้าง เป็นต้น

2.2 อาชญากรรมที่มีผลกระทบบ้างแรงต่อบุคคลทั่วไปต่อทรัพย์สิน
ได้แก่ การฆาตกรรม การข่มขืนกระทำชำเรา การปล้นฆ่าหรือปล้นชิงทรัพย์ เป็นต้น

3. อาศัยแนวทางการจัดทางด้านสังคมวิทยา โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบที่
สำคัญของการก่ออาชญากรรม ได้แก่ อาชีพ ความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันของผู้ประกอบ
อาชญากรรม ปฏิกริยาตอบสนองจากบุคคลภายนอกและจากภายในสังคมนั้น ๆ Clinard และ
Quinney ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดประเภทของอาชญากรรมทางด้านสังคมวิทยาโดยนำ
มาจัดเป็นหมวดหมู่แยกออกได้เป็น 9 ประเภทด้วยกัน คือ

3.1 อาชญากรรมประเภทร้ายแรงซึ่งมีผลต่อชีวิตของบุคคล การประกอบ
อาชญากรรมประเภทนี้ เกิดจากสาเหตุทางด้านอารมณ์ ผู้ประกอบอาชญากรรมส่วนใหญ่จะไม่มี
ประวัติการทำคามผิดมาก่อน แต่กระทำลงไปเนื่องจากความกดดันทางอารมณ์ หรือถูกยั่วยุอย่าง
รุนแรง และเมื่อกระทำลงไปแล้วจึงรู้สึกตัว

3.2 อาชญากรรมประเภทประกอบเป็นครั้งคราวเกี่ยวกับทรัพย์ การ
ประกอบอาชญากรรมประเภทนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสที่อำนวยให้ประกอบ โดยมีได้มุ่งหวังหรือตั้งใจ
มาก่อน เกิดขึ้นเนื่องจากโอกาสอำนวยในขณะนั้น บวกกับความต้องการทรัพย์เป็นทุนเดิม
อาชญากรรมประเภทนี้ ได้แก่ การลักทรัพย์ ขโมยรถ ใช้บัตรเครดิตปลอม เป็นต้น

3.3 อาชญากรรมประเภทใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ผิด หรือกระทำ
ความผิดต่ออาชีพ การประกอบอาชญากรรมประเภทนี้ ผู้ประกอบเป็นผู้มีอำนาจ มีตำแหน่งหน้าที่
การงานสูง แต่ใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด และมักไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นอาชญากร หรือได้กระทำ

ความผิดลงไป ลักษณะการประกอบอาชญากรรม เช่น การซื้อของหนีภาษี การกักตุนสินค้า การคอร์ปชั่น การผูกขาดสินค้า เป็นต้น ในบางครั้งเราเรียกว่า เป็นอาชญากรรมประเภท “ผู้ร้ายผู้ดี”

3.4 อาชญากรรมทางการเมือง ได้แก่ การประกอบอาชญากรรมอันมีจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับด้านการเมือง และกฎหมายบัญญัติไว้ว่ามีความผิด เช่น การก่อการร้ายขององค์การที่ต่อต้านรัฐบาล การขายความลับของประเทศให้แก่ประเทศศัตรู การกระทำจารกรรม เป็นต้น

3.5 อาชญากรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับส่วนรวม หรือขัดต่อความรู้สึกของส่วนรวม อาชญากรรมประเภทนี้เป็นอาชญากรรมที่ไม่มีผู้เสียหาย ผู้ประกอบอาชญากรรมหรือกระทำความผิดเป็นผู้ได้รับความเสียหายเอง อันได้แก่ การเล่นการพนัน การฝ่าฝืนกฎจราจร การประกอบอาชีพโสเภณี เป็นต้น

3.6 อาชญากรรมโดยทั่วไป อันได้แก่ การลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง เป็นต้น

3.7 อาชญากรรมที่ก่อขึ้นโดยบริษัท ห้างหุ้นส่วนหรือร้านค้า อันได้แก่ การหลีกเลี่ยงภาษี การผูกขาดสินค้า การกักตุนสินค้า เป็นต้น

3.8 อาชญากรรมที่ก่อตัวขึ้นในรูปองค์กร การประกอบอาชญากรรมในลักษณะนี้จะมีการแบ่งสายงานดำเนินการเป็นเครือข่าย เช่น เครือข่ายการค้ายาเสพติด การปลอมแปลงสินค้า เป็นต้น

3.9 อาชญากรรมประเภทมืออาชีพ ผู้ประกอบอาชญากรรมประเภทนี้จะมีความชำนาญในอาชีพของตนเป็นอย่างดี เป็นต้นว่า มือปืนรับจ้าง นักปลอมธนบัตร นักต้มตุ๋น เป็นต้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานแผนงานและงบประมาณ, 2540: 3) ได้จัดประเภทอาชญากรรมตามการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งแผนแม่บทตำรวจ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2540 - พ.ศ.2544) ได้กำหนดกลุ่มคดีเป้าหมาย ซึ่งจะต้องควบคุมไว้ 3 กลุ่มคดี ซึ่งเป็นกลุ่มคดีที่บั่นทอนความสงบสุข และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นอย่างยิ่ง ประกอบด้วย

1. กลุ่มคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ
2. กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ
3. กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์

ซึ่งนอกจากนี้แล้ว ยังมีกลุ่มคดีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ความสำคัญ และให้ความสนใจเป็นพิเศษอีกจำนวน 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มคดีที่น่าสนใจ
2. กลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

รวมเป็นกลุ่มคดีอาญา 5 กลุ่ม หรือคดีอาญา 5 ประเภท อันประกอบด้วย

1. คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ประกอบด้วย คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักพาเรียกค่าไถ่ และวางเพลิง

2. คดีชีวิต ร่างกายและเพศ ประกอบด้วย คดีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา ทำให้ตายโดยประมาท พยายามฆ่า ทำร้ายร่างกาย และข่มขืนกระทำชำเรา

3. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ประกอบด้วย คดีลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ รีดเอาทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ชิงทรัพย์ (รวมบาดเจ็บ-ไม่บาดเจ็บ) ปล้นทรัพย์ รับของโจร และทำให้เสียทรัพย์

4. คดีที่น่าสนใจ ประกอบด้วย คดีโจรกรรมรถจักรยานยนต์ โจรกรรมรถยนต์ โจรกรรมโค-กระบือ โจรกรรมเครื่องมือเกษตร ปล้น-ชิงรถยนต์โดยสาร ปล้นชิงรถยนต์แท็กซี่ ข่มขืนแล้วฆ่า ลักพาเรียกค่าไถ่ ฉ้อโกงทรัพย์ และยกยอกทรัพย์

5. คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบด้วย คดีอาวุธปืน (ธรรมดา-สงคราม) การพนัน (ทั่วไป-สลากกินรวบ) ยาเสพติด ปราบการค้าประเวณี และมีและเผยแพร่วัตถุตุลาการ

ความหมายของอาชญากร (Criminal)

Quinney (Richard Quinney, 1970: 16) นักอาชญาวิทยา ได้ให้ทัศนะไว้ว่า อาชญากร คือ ผู้ที่มีผลประโยชน์ขัดกับผลประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

Alien (Harry E. Alien and Others, 1981: 20 อ้างถึงใน อรรถนพ ชูบำรุง, 2538: 10) ให้ทัศนะไว้ว่า อาชญากร คือ ผู้กระทำสิ่งซึ่งถือว่าการกระทำนั้นเป็นอาชญากรรม คนที่เป็นอาชญากร คือ ผู้ที่ศาลตัดสินแล้วว่าได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งถือว่าการกระทำนั้นเป็นอาชญากรรม

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2541: 16) ให้ความหมายของอาชญากรไว้ว่า คือ บุคคลที่ถูกกำหนดให้มีสถานะภาพเป็นอาชญากร จากการที่ได้กระทำในสิ่งที่ผู้มีอำนาจของรัฐและสังคมกำหนดว่าเป็นความผิดต้องได้รับโทษ การลงโทษ (Sanction) โดยระบบ รูปแบบ และวิธีการที่บัญญัติไว้

อรรถนพ ชูบำรุง (2538: 12) ให้ความหมายของอาชญากรไว้ว่า คือ ผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกไปจากบรรทัดฐานของสังคม เป็นพฤติกรรมที่ทำความเสียหายให้แก่สังคม จำต้องมีการลงโทษหากมีพฤติกรรมเช่นนั้นเกิดขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 939) ได้ให้ความหมายของอาชญากรไว้ว่า ผู้ก่ออาชญากรรม ผู้กระทำความผิดที่เป็นคดีอาญา

ประเภทของอาชญากร

Garafalo (อ้างถึงใน นवलจันทร์ ทศนชัยกุล, 2540: 141) ได้แบ่งกลุ่มอาชญากรหรือผู้กระทำความผิด ตามลักษณะความผิดออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ฆาตกร (murderers)
2. อาชญากรคดีอุกฉกรรจ์ (violent criminals)
3. อาชญากรในคดีคอร์รัปชัน (criminals deficient in probity)
4. อาชญากรทางเพศ (lascivious criminals)

Ferri (อ้างถึงใน สุรินทร์ ชาวศรีทอง, 2539: 21-22) ได้แบ่งอาชญากรออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. อาชญากรจิตไม่ปกติ
2. อาชญากรโดยกำเนิด

3. อาชญากรติดนิสัย
4. อาชญากรตามโอกาส
5. อาชญากรตีตนหา

สุพัตรา สุภาพ (2542: 36-37) ได้แบ่งอาชญากรออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. อาชญากรเป็นครั้งคราว จะก่ออาชญากรรมเมื่อโอกาสอำนวย โดยปกติเป็นพวกที่สามารถควบคุมความประพฤติได้ แต่กระทำอาชญากรรมเพราะแรงผลักดันในตัว จึงควบคุมสติได้น้อย เช่น เมาสูรา เมากัญชา เพราะอยากลอง ฯลฯ หรือบางพวกได้รับความกดดันทางจิตใจอย่างรุนแรง จนไม่สามารถควบคุมสติอยู่ได้ เช่น ถูกข่มเหง ถูกสบประมาท เป็นต้น

2. อาชญากรเป็นนิสัย ส่วนมากเป็นผู้ใหญ่และมีนิสัยชอบกระทำอาชญากรรม โดยเรียนรู้จากเพื่อนที่มีนิสัยอย่างเดียวกัน หรือบุคคลที่ประพฤติตามนิสัยหรือสันดานเดิม ส่วนมากจะอายุต่ำกว่า 30 ปี และกระทำไปตามแรงกระตุ้นความต้องการต่าง ๆ และเมื่อกระทำเป็นนิสัยก็จะกลายเป็นของธรรมดา เช่น อยากรวย อยากเลื่อนฐานะ อยากมีหน้ามีตา เป็นต้น

3. อาชญากรคอเชิดขาว หรืออาชญากรผู้ดี เป็นพวกที่มีอาชีพ แต่ชอบกระทำผิดกฎหมายในเรื่องการเงิน เช่น ข้าราชการคอร์รัปชัน พ่อค้าหนีภาษี นายธนาคารโกงเงินธนาคาร เป็นต้น

4. อาชญากรอาชีพ เป็นพวกที่ถือว่าอาชญากรรมเป็นอาชีพของเขา พอใจที่มีรายได้จากการประกอบอาชญากรรม เพราะเห็นว่าได้เงินดี และไม่ต้องเหนื่อยยากมาก เป็นพวกที่รู้เทคนิคและเชี่ยวชาญในการกระทำผิด แต่ไม่นิยมการใช้กำลังประทุษร้ายใคร เช่น นักย่องเบา นักแกะเซฟ นักล้วงกระเป๋า เป็นต้น

5. อาชญากรจิตผิดปกติ เป็นพวกที่มีปัญหาด้านจิตผิดปกติ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเขาจะต้องทำผิดเสมอไป เพียงแต่อาจมีบางกรณีที่มีความผิดปกติทางจิต เป็นเหตุให้ก่ออาชญากรรม ซึ่งอาจจะเป็นเพราะมีสิ่งมากระตุ้น หรืออาจจะเป็นเพราะขาดความรับผิดชอบเช่น คนปกติธรรมดาก็เป็นได้ ฉะนั้น เวลาใครใช้ จ้าง วาน ก็ไม่สามารถจะไตร่ตรองว่าที่ทำนั้นถูกหรือผิด ถ้าสามารถนำสืบได้ว่าบุคคลนั้น ๆ กระทำผิดเพราะเป็นโรคจิตผิดปกติ ศาลอาจจะลงโทษน้อยกว่าธรรมดาก็ได้

6. องค์การอาชญากร เป็นกลุ่มของพวกอาชญากรเหมือนองค์การหรือบริษัท มีการดำเนินการอย่างมีระเบียบแบบแผน มีการแบ่งงานเป็นส่วน มีหัวหน้าคุมงานตามลำดับชั้น มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ องค์การอาชญากรจะหาเงินโดยวิธีการที่ทุจริต เขี้ยมโหด เช่น ค้ายาเสพติด ลักพาตัวเรียกค่าไถ่ เรียกค่าคุ้มครองจากบริษัท ห้างร้าน ส่วนเรื่องโสเภณี องค์การจะจัดหาสถานที่และบริการด้านการค้าประเวณี ส่วนมากหญิงโสเภณีมักจะถูกส่งลงมาขายให้กับองค์การ หรือจากผู้ที่ถูกหลอกลวงให้ติดยาเสพติด ฯลฯ องค์การอาชญากรจึงเป็นอาชญากรที่มีอำนาจและมีความร้ายแรงมากที่สุด เพราะมีการจัดระเบียบการบริหารงาน มีอาวุธ มีเงิน และมีอิทธิพลอย่างกว้างขวาง

แนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

นักวิชาการและนักคิดหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะขอยกตัวอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

คณะกรรมการของสมาคมนายความของอเมริกัน (Committee on economic Offenses. 1976 : 31) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้คือ พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย มีการแสดงออกที่รุนแรง การปกปิดซ่อนเร้น การยกย้ายถ่ายเท การละเลยต่อหน้าที่หรือการเฝ้าระวังที่ผิดกฎหมาย

Edward J.Bames (1996 : 185) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน กล่าวว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นพวกขโมย ฉกฉวยโอกาส คอยทำลายสถาบันทั้งสถาบันภาคเอกชนและสถาบันของรัฐ เป็นผู้ทำความเสียหายให้แก่สังคมและสภาพแวดล้อม หรือการกระทำผิดที่เป็นอันตรายต่อความผาสุกและสวัสดิภาพของประชาชน ทำลายการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจของชาติ (Yash Vyas ,: 2355 อ้างถึงใน ชวน สัยละมัย และ เสรีน ปุณณะหิตานนท์, 2533 : 2)

อัณณพ ชูบำรุง (2523 : 77) นักวิชาการกล่าวว่า "อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คือ การกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความอยู่ดีกินดีของประชาชนทั้งประเทศ"

อี.เอช ซัทเธอร์แลนด์ (E.H.Sutherland) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเขาเรียกว่า White – collar – Crime ว่าเป็น

อาชญากรรมซึ่งกระทำโดยบุคคลที่น่านับถือและมีฐานะทางสังคม – เศรษฐกิจสูง โดยอาศัยโอกาสที่มีในอาชีพ กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย” (1988 – 1989 : 235)

ต่อมาในปี ค.ศ.1979 (พ.ศ. 2522) สภาของเกรตสหรัฐฯ (United States Congress) ได้กำหนดนิยามของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงการบริหารระบบการยุติธรรม (Justice System Administration Improvement Act) ว่า “เป็นการทำหรือดำเนินการที่ผิดกฎหมาย โดยไม่ต้องใช้แรงกายภาพ (Non – physical means) โดยทุจริตเพื่อได้รับเงินหรือประโยชน์ในลักษณะทรัพย์สิน (property) โดยผู้กระทำไม่ต้องสูญเสียเงินหรือทรัพย์สินและเป็นการกระทำที่เข้าลักษณะเอาเปรียบต่อธุรกิจหรือบุคคลอื่น” (วีระพงษ์ บุญญเษิต, 2531 : 6)

อาชญากรรมทางธุรกิจ คือ การกระทำความผิดต่อกฎหมายซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ โดยมีได้จำกัดเฉพาะความผิดตามกฎหมายอาญาเท่านั้น ผู้กระทำความผิดดังกล่าวมักจะเป็นผู้ที่มีสถานภาพในสังคม มีตำแหน่งหน้าที่การงาน มีความรู้

การกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรง หรือบ่อนทำลายเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นผู้กระทำมีเจตนาหรือไม่มีเจตนา ผิดกฎหมาย หรือไม่ผิดกฎหมาย มีกฎหมายห้ามหรือไม่มีกฎหมายก็ตาม ตัวอย่างของอาชญากรรมทางธุรกิจตามความหมายนี้ คือ การคอร์รัปชัน การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การลักลอบผลิตและค้าเสพติด การลักลอบขูดแร่เถื่อนออกไปขายต่างประเทศ การลักลอบขนสินค้าหนีภาษีเข้ามาขายในประเทศ หวยเถื่อน บ่อนการพนันเถื่อน การรับคอมมิชชั่นจากการกู้เงินต่างประเทศ จากการซื้อน้ำมัน ซ้ำอาวุธ การก่อสร้างตลอดจนการซื้อของทางราชการและรัฐวิสาหกิจ การปลอมปนสินค้าขาออก เช่น ข้าวหรือพืชไร่ การโกงน้ำหนักสินค้า การโกงและหลีกเลียงภาษีทุกรูปแบบ การเอาเปรียบและขูดรีดเกษตรกร และความผิดที่เกิดจากการธนาคารพาณิชย์

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คือ การกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวเนื่องกับความอยู่ดีกินดีของประชาชนทั้งประเทศ เป็นการทำลายความเป็นธรรมในสังคม เพราะคำว่าเป็นธรรมนั้นหมายถึง การแบ่งสรรปันส่วนสรรพสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคซึ่งเป็นผลให้มวลสมาชิกในสังคม เกิดความอยู่ดีกินดี (อรรถพร ชูบำรุง , 2523 : 78)

จารักษ์ แสงประทีป (2532 : 12) กล่าวว่า ชื่อรวมของอาชญากรรมที่ก่อขึ้นโดยบุคคลหรือคณะบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินอันมิควรได้ หรือเพื่อไม่ต้องเสียทรัพย์สินอันพึงต้องเสีย ซึ่งความหมายนั้นก็มิให้ผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน อาชญากรรมประเภทนี้ได้มีผู้เรียกชื่อแตกต่างกันออกไปหลาย ๆ ชื่อ เช่น อาชญากรรมทางการค้าและการพาณิชย์ (Commercial Crime) อาชญากรรมทางธุรกิจ (Business Crime) อาชญากรรมคอเชิ้ตขาว (White Collar Crime) หรือการกระทำความผิดที่มีการสลับซับซ้อน ดำเนินการโดยอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะด้านการดำเนินการแบบองค์การเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ทางเศรษฐกิจเฉพาะกลุ่มของตน แต่สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวม และการกระทำความผิดดังกล่าวต้องเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา (วุฒิชัย ประเสริฐภากร, 2536 : 3)

พรรณี พัทธประภาส (2534 : 14) กล่าวว่า เป็นการกระทำความผิดทางอาญา หรือกฎหมายอื่น โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจอาศัยความสัมพันธ์ทางอาชีพกระทำความผิด ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาควิสาหกิจและภาคเอกชน ตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศ

สิทธิ จิรโรจน์ (2530 : 7) ศัพท์บัญญัติของคำว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ครอบคลุมความหมาย ซึ่งแยกประเด็นออกไปเป็น 5 ประการ ต่อไปนี้

ประการที่ 1 เป็นการกระทำความผิดกฎหมายหรือฝ่าฝืนการกระทำความผิดกฎหมายไว้ในกิจการที่ผิดกฎหมายซึ่งได้รับอนุญาตแล้ว

ประการที่ 2 ต้องกระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพ มีอำนาจ อิทธิพล หรือบารมีในสังคม ซึ่งในข้อนี้คนธรรมดาไม่กล้าจะทำ

ประการที่ 3 ต้องมีลักษณะเป็นอันตรายต่อความผาสุก และสวัสดิภาพของประชาชน บ่อนทำลายทางเศรษฐกิจ ขัดขวางการพัฒนาเติบโตทางสังคม และในแง่ของความมั่นคงด้วย บางลักษณะมีผลส่งไปถึงการทำลายศีลธรรม ประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมชาติด้วย

ประการที่ 4 มีการจำแนกรูปแบบการกระทำไปในรูปต่าง ๆ ทั้งในด้านที่เป็น การกระทำแบบลักลอบประกอบ การ และประกอบโดยเปิดเผยแต่ผิดกฎหมาย เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การผลิตและลักลอบทำแร่เถื่อน การค้าของหนีภาษี การผลิตและการค้ายาเสพติด การตั้งบ่อนพนัน การตั้งสถานเริงรมย์ ตั้งสถานบริการมอมเมาประชาชนและเยาวชน ในอันที่จะโน้มน้าวไปสู่อบายมุข การเป็นเจ้าของหอยเถื่อนในรูปแบบต่าง ๆ การประกอบกรผิดกฎหมายใน

เรื่องการเงิน การคลัง การธนาคาร บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ การประกอบธุรกิจแชร์ และแชร์ลูกโซ่ ตามที่ได้พระราชบัญญัติกำหนดไว้แล้วว่าเป็นความผิด

ประการที่ 5 การที่จะประกอบความผิดเหล่านี้ ไม่อาจดำเนินการได้ด้วยคนคนเดียว แต่จะดำเนินการโดยหลายคนหลายกลุ่ม จนเชื่อมโยงกับขบวนการในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมทั้งมีประชาชนเข้าร่วมทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว กว่าจะรู้ในเรื่องของความเสียหายของแต่ละคนแล้วก็สายเกินไป

อรรถนพ ชูบำรุง (2532 : 123) กล่าวถึง นักเขียนในสหรัฐอเมริกาใช้คำเรียก อาชญากรรมทางเศรษฐกิจว่า อาชญากรรมของ “พวกคอเสื้อขาว” (White – collar Crime) ซึ่งหมายถึง อาชญากรรมที่กระทำโดยพวกทำงานในสำนักงาน เพราะพวกนี้แต่งตัวสะอาดสะอ้าน สวมเสื้อสีขาวสง่างาม ซึ่งผู้ที่อธิบายความหมายของคำว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ชัดเจนก็คือ Andenaes ศาสตราจารย์ทางกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยออซโล ประเทศนอร์เวย์ โดยกล่าวว่า จะต้องมองปัจจัยสองอย่างเป็นสิ่งสำคัญ คือ

1) การกระทำความผิดทางเศรษฐกิจจะต้องกระทำในเส้นทางที่เกี่ยวกับกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ (หมายความว่าประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปตามปกติและถูกต้องตามกฎหมายขณะเดียวกันก็จะผิดกฎหมายไปด้วย) กิจกรรมธุรกิจใด ๆ ที่ผิดกฎหมายโดยตัวของมันเองแล้ว เช่น การพนัน การค้ายาเสพติด หรือองค์การค้ำไถ่เกณณี ไม่จัดว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2) การกระทำความผิดทางเศรษฐกิจจะต้องเป็นความผิด ซึ่งละเมิดผลประโยชน์ของรัฐหรือของสังคมส่วนรวม ไม่ใช่การละเมิดผลประโยชน์ของเหยื่อเฉพาะบุคคล อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ก็คือ อาชญากรรมทางธุรกิจนั่นเอง แต่มิได้หมายความว่า อาชญากรรมทางธุรกิจทั้งหมดเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การฉ้อโกง หรือฉ้อฉลที่ทำกันอยู่ตามปกติมิได้จัดว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ดังนั้นขอบเขตความหมายของคำว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนี้ ยากที่จะหาคำกำหนดลงไว้ได้แน่ชัดในปัจจุบันนี้ได้ โดยอาจจะมองไปในแง่ของภาพรวมกว้าง ๆ กล่าวคือ การกระทำความผิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการพาณิชย์ทุกชนิด หรืออาจจะมองในแง่แคบหรือจุดที่เล็กก็จะถือว่า เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายพิเศษที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและ

การพาณิชย์ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับธนาคาร การเงินหลักทรัพย์ และเครดิตฟองซิเอร์ต่าง ๆ (วิระพงษ์ บุญโญภาส, 2531 : 38)

หากจะพิจารณาในความหมายของตำรานั้น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็น ความหมายรวม หมายถึง การกระทำความผิดของบุคคลหรือคณะบุคคลที่เกี่ยวกับการ

เงินการค้า และการดำเนินการของบริษัท การทำลายสิ่งแวดล้อม หรือการสร้างมลภาวะ ซึ่งการกระทำความผิดเหล่านี้เป็นการกระทำความผิดในลักษณะที่ผู้ก่อมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมิชอบหรือเพื่อให้ตนเองเสียทรัพย์สินที่ควรจะได้เสียนั่นเอง ซึ่งการก่ออาชญากรรมประเภทนี้ผู้ก่อเป็นบุคคลในกลุ่มผู้ดีหรือไม่ ไม่สำคัญ ถ้ามองผลของการกระทำนั้นมีผลกระทบต่อประชาชนโดยส่วนรวม หรือมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ หรือมีการกระทำร่วมกันเป็นคณะบุคคลเป็น "แก๊งค์" (Organize Crime) แล้วก็ถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น อาจจะใช้คำว่า โกง หรือ การฉ้อโกงในลักษณะต่างๆ นั่นเองเป็นการก่ออาชญากรรมโดยใช้ปัญญา ใช้ความฉลาดเพื่อหลอกลวง หรือฉ้อฉล ให้ผู้อื่นหลงเชื่อ จะไม่ใช่กำลังเหมือนอาชญากรรมธรรมดา และการก่ออาชญากรรมลักษณะนี้ ผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ รู้วิธีการในการดำเนินงานเป็นอย่างดี จะก่ออาชญากรรมประเภทนี้ได้อย่างง่ายดาย เช่น เจ้าหน้าที่ มีหน้าที่อยู่กับโรงพิมพ์ธนบัตรเป็นผู้ปลอมธนบัตรเสียเอง หรือเจ้าหน้าที่กรมที่ดินทำโฉนดปลอมเสียเอง ดังนี้ เป็นต้น

ฉะนั้น อาจกล่าวได้ว่าการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จึงเป็นการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้และเทคนิคสูง ใช้ความชำนาญ หรือก่อความผิดในวิชาชีพของตนสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็ต้องประสบกับความยากลำบากในการสอบสวน เพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีความรู้ในแต่ละวงการละเอียดมากนัก และยังผู้กระทำความผิดที่มีความเฉลียวฉลาดก็ย่อมจะมีวิธีการพลิกแพลงเพื่อปกปิดซ่อนเร้นความผิดซึ่งจะทำให้การสอบสวนจับกุมยากยิ่งขึ้นไปอีก (จารักษ์ แสงประทีป, 2532 : 13)

ชนิดของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

แสง วีระสวัสดิ์ (2530 : 24) กล่าวว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีการกระทำได้หลายรูปแบบ ซึ่งพอจะสรุปได้เป็น 5 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

1. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับเงินทุนและหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการอาศัยช่องว่างทางกฎหมายกระทำกรอย่างพลิกแพลงโดย

การชักจูงประชาชนด้วยการให้ผลประโยชน์สูง เพื่อให้ประชาชนหันเหไม่ใช้บริการของธนาคารที่ให้ผลประโยชน์ต่ำ เพราะฉะนั้นอัตราดอกเบี้ยเสียย่อมสูงตามไปด้วย เมื่อดำเนินธุรกิจล้มเหลว ประชาชนก็ถูกฉ้อโกงไป สิ่งเหล่านี้ผู้ที่เสียหายแต่ละรายก็คงจะรู้ว่าสูญเสียเงินเป็นจำนวนมาก

2. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจแชร์ลูกโซ่ ซึ่งมีกรณีที่ได้ดำเนินคดีไปแล้ว เช่น บรรดาแชร์เจ้าแม่ต่าง ๆ หรือแชร์เจ้าพ่อฟ้าคราม เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันทางกระทรวงการคลังก็มีความเป็นห่วงว่า เมื่อธนาคารลดดอกเบี้ยเงินกู้ลงไปแล้ว ก็จะเป็นเหตุให้นักฉวยโอกาสเหล่านี้นำเงินจากธนาคารมาทำกิจการ ซึ่งเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นอีกก็เป็นไปได้

3. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการฉ้อโกงเงินโดยผู้บริหารของธนาคาร การบริหารงานธนาคาร ตามปกติก็อาจจะมีวิธีการที่จะหลบเลี่ยงหรือหาช่องทางในการที่จะนำเงินของธนาคารไปทำทุนในธุรกิจของผู้บริหารธนาคารได้ ซึ่งบางทีก็ไม่ตั้งใจจะฉ้อโกง แต่เมื่อนำไปลงทุนแล้วเกิดอัตราเสี่ยง พอล้มเหลวขึ้นมา ก็ส่งผลกระทบต่อปัญหาระบบการเงินของประเทศได้เหมือนกัน

4. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการใช้ตัวแลกเงิน เช็คเดินทาง บัตรเครดิตปลอม ฯลฯ ปัจจุบันอาชญากรรมชนิดนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและทั่วโลก และมักจะกระทำกันเป็นองค์การอาชญากรรม (Organization crime)

5. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการฉ้อโกงทางการค้า ปัจจุบันมีมาก ได้แก่ การปลอมแปลงตัวแทนเรือ หรือบริษัทขนส่งสินค้าต่างๆ ปลอมใบเสร็จรับเงิน (Invoice) ส่งสินค้าปลอมการสั่งทางเทเล็กซ์ (Telex) หรือปลอมทางเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

นอกจากนี้ คณิน บุลสุวรรณ (2529 : 17 - 21) จัดชนิดของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ไว้ดังนี้

1. การลักลอบนำเงินออกนอกประเทศทุกรูปแบบ เช่น การทำเป็นโพยก๊วนเดือนแสดงราคาสินค้าเข้ามาเป็นเท็จให้สูงกว่าความเป็นจริง เพื่อส่งเงินออกโดยยินยอมเสียภาษีศุลกากรเพิ่ม เป็นต้น

2. การลักลอบขนของหนีภาษีเข้ามาภายในประเทศทุกรูปแบบ เช่น การลักลอบเอาเข้ามาตรง ๆ โดยทางเรือหรือรถบรรทุก ยัดใส่ปะปนมากับของเก่าที่ได้รับการยกเว้น

ภาษี ของชิ้นเล็ก ราคาแพงที่เอาใส่กระเป๋าเดินทาง หิ้วเข้ามาทางเครื่องบิน หรือขนส่งจากทางภาคใต้เข้ากรุงเทพฯ โดยทางเครื่องบินเป็นลำ ๆ

3. การตั้งตัวเป็นเจ้าของมือหอยเถื่อน บ่อนการพนันเถื่อน รวมทั้งการประกอบธุรกิจที่มอมเมาประชาชนและส่งเสริมอบายมุขทั้งหลาย ก็ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ เพราะทำให้คนไทยหมกมุ่นมัวเมา และหลงระเหิงจนไม่คิดอ่านทำมาหากิน หรือสร้างเศรษฐกิจให้ประเทศ และยังเป็นเหตุผลักดันยั่วยู่ให้ทุจริตคอร์ปชั่น หรือกั๊นนี้ยมสินจนมีหนี้สินล้นพ้นตัว

4. การกินคอมมิชชั่นจากเงินกู้ต่างประเทศ ชื้อน้ำมัน อวูร เครื่องบิน หรือเรือรบ หรือการก่อสร้าง หรือการซื้อของจากทางราชการ และรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งการนำเงินกู้ต่างประเทศมาใช้ในหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจอย่างไม่ระมัดระวังและสูญเสียเปล่าเหล่านี้ ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพราะทำให้รัฐต้องเสียเงินเกินกว่าความเป็นจริงและประชาชนไม่ได้รับประโยชน์เท่าที่ควร

5. การปลอมปนหรือยัดไส้สินค้าออก ประเภทข้าวและพืชไร่ส่งไปขายต่างประเทศ รวมทั้งการโกงน้ำหนัก โดยขโมยเอาข้าวสารออกจากกระสอบก่อนที่จะลงเรือ หรือแบ่งกันตัดราคาสินค้าส่งออกในตลาดโลก ถือเป็นการทำลายการส่งออกของประเทศไทย เพราะทำให้ต่างประเทศขาดความเชื่อถือ ระวังการซื้อสินค้าจากไทย หรือไม่ก็กดราคาลงมามาก ๆ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงไปถึงเกษตรกร ที่ต้องถูกกดราคารับซื้อลงจนขาดทุนเช่นนี้ ก็ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

6. การโกงและหลีกเลียงภาษีทุกรูปแบบ การเอารััดเอาเบียบและซูดริตเกษตรกร ฯลฯ

7. การคอร์ปชั่น

8. การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า

9. การลักลอบขุดและขนแร่เถื่อนออกไปขายต่างประเทศ

10. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดจากผู้บริหารธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือเครดิตฟองซิเอร์ เช่น บุคคลที่มีอำนาจในธนาคารเอาเงินฝากของ

ประชาชนไปทำธุรกิจการค้าเสียเอง เรียกเก็บเงินได้โต๊ะ หรือดอกเบี้ยสูงกว่ากฎหมายกำหนด เอาเงินไปปล่อยกู้ให้แก่กิจการในเครือ หรือพรรคพวกญาติพี่น้อง เป็นต้น

สาเหตุของการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

1. เศรษฐกิจตกต่ำ

ในขณะที่เศรษฐกิจกิจการของบริษัทเฟื่องฟูราบรื่น การเงินเดินสะพัด แต่เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำ การค้าก็ต้องฝืดเคืองตามไปด้วย เมื่ออยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ การเงินของบริษัทก็ต้องซบเซาลง หรือบางที่ถึงขนาดเป็นหนี้จนไม่มีทางชดใช้ได้ ในกรณีเช่นนี้ ผู้ดำเนินการย่อมจะต้องมองหาทางออกเพื่อความอยู่รอด มีวิธีใดที่จะหาเงินมาได้ก็คงจะต้องทำ เรื่องการเกรงกลัวความผิดนั้นจะต้องเก็บเอาไว้คิดในภายหลัง

2. ผู้บริหารไม่มีความสามารถ

เมื่อผู้บริหารไม่มีความสามารถก็เป็นช่องว่าง ที่จะทำให้ผู้ที่อยู่ในบริษัทมีช่องทางที่จะกระทำการฉ้อโกงได้โดยง่าย

3. ผู้บริหารฟุ่มเฟือย

ในกิจการใดที่ผู้บริหารเอาแต่โก้หรู เช่าสำนักงานแพง ๆ ก็จะทำให้รายจ่ายของบริษัทสูงเป็นธรรมดา ในขณะที่การค้ายังมีสถานะทางการเงินยังไม่ดีพอ หรือกำไรยังไม่คุ้มก็จะเป็นสาเหตุที่ทำให้บริษัทไม่สามารถจะดำรงอยู่ได้ ในที่สุดบริษัทก็เป็น

ลูกหนี้บริษัทอื่น และเมื่อถึงคราวคับขันขึ้นมาก ผู้บริหารก็ต้องหาทางออก โดยการโกงด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งจนได้

4. การแย่งอำนาจในกิจการ

สาเหตุหนึ่งของการเกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ก็คือ การแย่งอำนาจกันภายในกิจการ โดยมากมักเป็นกิจการที่เป็นของครอบครัว

องค์ประกอบในการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

วีระพงษ์ บุญโญภาส (2540) กล่าวว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในขณะนี้เราถือว่ามิใช่อาชญากรรมธรรมดาที่ผู้ใดอยากจะทำก็ทำได้ง่าย ๆ แบบอาชญากรรมธรรมดาทั่วไป เพราะการก่ออาชญากรรมธรรมดานั้นเพียงแต่มีความจำเป็น หมดปัญญา และมีความจนอยู่ด้วย ก็เพียงทำใจกล้าเข้าไปลักขโมยหรือเข้าไปกระชากกระเป๋าหรือสายสร้อยแล้ววิ่งหนี ก็สามารถจะกระทำได้แล้ว แต่การประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น จำเป็นต้องมีองค์ประกอบในการกระทำ ดังต่อไปนี้

1. มีโอกาส หมายถึง เป็นผู้บังเอิญอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมพอที่จะก่ออาชญากรรมได้และการก่อนั้นก็เป็นการก่อได้ เฉพาะลักษณะที่บังเอิญมีหน้าที่ที่เหมาะสมเท่านั้น ถ้าอยากจะทำอาชญากรรมในแบบอื่น ที่การงานไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องก็จะไม่สามารถที่จะกระทำได้
2. มีความรู้ความชำนาญสาขาวิชาที่จะกระทำเป็นอย่างดี เนื่องจากได้คลุกคลีอยู่กับงานนั้นมาเป็นระยะเวลาานาน ๆ ก็ทำให้ทราบว่าการกระทำที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร และมีช่องโหว่ที่จะเล็ดลอดได้อย่างไรบ้าง ในตอนแรก ๆ ก็จะทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ให้กับเจ้านายหรือบริษัทนายจ้างครั้นนาน ๆ เข้าก็พอจะรู้ช่องทางที่จะกระทำความผิดนั้นเสียเองได้
3. มีความจำเป็นในบางครั้ง ส่วนมากบุคคลที่ก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจนี้ มักจะไม่ได้ตั้งใจที่จะก่อมาตั้งแต่เริ่มแรก คือ ไม่ได้มีความอยากที่จะกระทำแล้ววางแผน ส่วนมากจะเป็นบุคคลที่มีโอกาสอยู่แล้ว มีความชำนาญอยู่แล้ว แต่มีความจำเป็นขึ้นภายหลัง ความจำเป็นนั้นก็มีความจำเป็นทางการเงินนั่นเอง ในที่สุดช่องว่างและช่องโหว่ที่ตัวเองพยายามป้องกันมิให้บุคคลอื่นมาโกงบริษัทนั้น ก็เอามาทำเสียเองซึ่งก็คงไม่ยากแน่นอนและถ้าทำได้ครั้งหนึ่งครั้งต่อ ๆ ไป ก็จะไม่ยากอีกเลย

ลักษณะพิเศษของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2535 : 41) ชี้ให้เห็นถึงลักษณะพิเศษของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่แตกต่างไปจากอาชญากรรมโดยทั่วไป ดังต่อไปนี้ คือ

วิธีกระทำหรือลักษณะของการกระทำ

1. พฤติกรรมการกระทำไม่ได้มีลักษณะสร้างความหวาดกลัว คุกคาม หรือข่มขู่ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้ถูกกระทำโดยตรง

2. พฤติกรรมการกระทำมีลักษณะที่ซ่อนเร้น แอบแฝง บางครั้งถูกกระทำไม่ได้ รู้สึกตัวว่าตัวเองกำลังถูกกระทำ กว่าจะรู้ก็ต่อเมื่อเกิดผลขึ้น

3. อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และกับทุกคน

4. มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยไม่ว่าจะเป็นในด้านการจัดการ, เครื่องจักรเข้าช่วย

5. มีการตระเตรียมวางแผนอย่างดี

6. การจับกุม สืบสวนสอบสวนและพิพากษาทำได้ค่อนข้างยาก

7. ผลเสียหายหรือค่าตอบแทนจากการกระทำ มีมูลค่ามากกว่า

อาชญากรรมทั่วไป

ส่วนตัวผู้กระทำผิด

1. เป็นผู้มีความดี ซึ่งอาจจะเป็นทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

2. เป็นผู้ค่อนข้างมีความเฉลียวฉลาด

3. ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจโหดเหี้ยม อารมณ์

4. มักเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญงานด้านเดียวกันกับเรื่องที่จะกระทำผิด

ส่วนของผู้ถูกกระทำ

1. จำนวนผู้เสียหายโดยตรงในแต่ละครั้งเป็นจำนวนมาก

2. นอกจากประชาชนที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำผิดนั้นแล้ว อาจกล่าวได้ว่ารัฐก็นับได้ว่าเป็นผู้เสียหายด้วยกันเช่นกัน

3. ทศนคติ ค่านิยมของผู้กระทำมีความรู้สึกต่อต้านไม่รุนแรง เทียบเท่าอาชญากรรมทั่วไป

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบระหว่างอาชญากรรมธรรมดาและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

อาชญากรรมธรรมดา	อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
1. ต้องมีโอกาสในการกระทำความผิด มีการเตรียมและการวางแผน	1. ต้องมีโอกาสในการกระทำความผิด มีการเตรียมและการวางแผน
2. ผู้กระทำจะเป็นบุคคลเดียว หรือมีพรรคพวกร่วมด้วย	2. ผู้กระทำความผิดมักจะร่วมกันหลายคน หรือเป็นรูปขององค์กรอาชญากรรม
3. ผลของการกระทำความผิดส่วนใหญ่ มักจะเกิดผลในทันที หรือเป็นผลที่สามารถเห็นได้ในลักษณะของรูปธรรม	3. ผลของการกระทำความผิด มักจะเกิดขึ้นในระยะยาว และยากแก่การสืบสวนจับกุม
4. ความรู้สึกของประชาชนที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการประกอบอาชญากรรมมีมาก ส่วนใหญ่มักจะเคียดแค้น ชิงชังและหวาดกลัว	4. ความรู้สึกของประชาชนที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากรรมมีน้อย
	5. ผู้กระทำมักจะมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน
	6. มักจะเป็นความผิดระหว่างประเทศ หรืออาชญากรรมข้ามชาติ

ที่มา : ดัดแปลงจาก วีระพงษ์ บุญญากาศ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, 2540

ลักษณะการกระทำผิดที่เข้าข่ายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

การพิจารณาว่าการกระทำผิดชนิดใด ที่เข้าข่ายกระทำความผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้น กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจได้กำหนดแนวทางไว้ ว่าการกระทำลักษณะใดเข้าข่ายการกระทำอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้

1. การกระทำความผิดทางภาษีอากร

การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับภาษีอากรฝ่ายศุลกากร ฝ่ายสรรพากร และฝ่ายสรรพสามิต การกระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน รวมทั้งการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องภาษีอากรดังกล่าว

2. การกระทำความผิดทางการเงินและการธนาคาร

การกระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นผู้เสียหาย หรือเป็นผู้ต้องหา และการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับเงินตรา การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการซื้อโง่งประชาชน และการกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโง่งประชาชน

การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการซื้อโง่งโดยเอกสาร ที่ผ่านทางธนาคาร ในการส่งสินค้าไปยังต่างประเทศ การซื้อโง่งด้วยการใช้เอกสารเลตเตอร์ออฟเครดิต หรือเอกสารการโอนเงิน หรือตัวแลกเงินระหว่างประเทศปลอม หรือใช้โดยมิชอบ

การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการซื้อโง่ง ในการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการซื้อโง่ง ด้วยการใช้บัตรเครดิต บัตรเบิกเงินโดยเครื่องอัตโนมัติ ตัวแลกเงินเดินทางระหว่างประเทศ หรือการปลอมแปลงเงินตรา

3. การกระทำความผิดทางการค้าและการพาณิชย์

การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการซื้อโง่ง ในการซื้อขายสินค้าจำนวนมาก การซื้อโง่งทางการค้าโดยการใช้อุบาย การซื้อโง่งโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการล้มละลายโดยฉ้อฉล หรือการให้ หรือการโอนย้ายถ่ายทรัพย์สินของนิติบุคคลในทางการค้าโดยมิชอบ การจัดตั้งนิติบุคคลโดยมิชอบ และการซื้อโง่งบริษัทประกันภัย

การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการปลอมแปลงดวงตราไปรษณียากรหรืออากรแสตมป์ การซื้อโง่งและปลอมแปลงบัตรโดยสารยานพาหนะในการเดินทาง หรือเอกสารเดินทาง

การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับทางการค้า และทรัพย์สินทางปัญญา และการละเมิดลิขสิทธิ์ทางวรรณกรรมและศิลปกรรม และการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า

4. การกระทำความผิดคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับอาหารและยา มาตรฐานสินค้า และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม วัตถุมีพิษ และการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองผู้บริโภคและการกำหนดสินค้าและป้องกันการผูกขาด

ผลกระทบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2535 : 47 – 51) กล่าวว่า จากการที่อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีลักษณะพิเศษแตกต่างออกไปจากอาชญากรรมทั่วไป ดังนั้น ผลกระทบจากอาชญากรรมดังกล่าวจึงค่อนข้างที่จะแตกต่างออกไปด้วย กล่าวคือ ผลกระทบของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนี้ส่งผลกระทบที่กว้างและลึก ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนไปถึงความมั่นคงของประเทศชาติ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีอาชญากรรมประเภทใดอีกแล้ว ที่จะสามารถสร้างความเสียหายได้มากเท่ากับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นในแง่ของมูลค่า หรือจำนวนผู้เสียหาย บางครั้งอาจจะรุนแรงจนทำให้ระบบเศรษฐกิจสั่นคลอนไม่มั่นคงทั้งระบบ ดังตัวอย่างเช่น คดีแชร์แม่หม้อย เป็นต้น
2. ด้านสังคม ถึงแม้ว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจะเป็นการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ แต่ผลกระทบต่อสังคม ก็ไม่อาจที่จะละเอียดอย่างยิ่ง ทั้งนี้เป็นเพราะจากภาวะเศรษฐกิจที่แข่งขันกันมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนต้องดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อที่จะให้ตัวเองอยู่รอด ตลอดจนสนองความต้องการของตนเองเพื่อการกินดีอยู่ดี โดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่จะให้ได้มาถึงสิ่งที่ต้องการ ดังนั้น จึงทำให้มีผู้ประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจขึ้นมา ซึ่งก็เป็นการบอกรับทราบที่สังคมนั้นกำลังขาดคุณธรรม มีความรู้สึกผิดชอบลดน้อยลง ดังเราจะเห็นได้จากการก่ออาชญากรรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของคน เช่น มีการปลอมแปลงอาหารและยา ตลอดจนสุราที่นำออกมาจำหน่ายให้กับประชาชน โดยไม่คำนึงว่าผู้บริโภคจะเป็นเช่นใด ซึ่งในเรื่องนี้นับได้ว่ามีความรุนแรงไม่น้อยกว่าด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็น

ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นมา ดังนั้น ถ้าประชาชนขาดสมรรถภาพทางร่างกายอันเนื่องมาจากคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีแล้ว ก็ย่อมทำให้ประเทศชาติกระทบกระเทือนได้ด้วยเช่นเดียวกัน

3. ด้านการเมืองการปกครอง จากการที่เราได้ทราบแล้วว่า ผู้กระทำอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และบางส่วนมีตำแหน่งที่เกี่ยวกับทางการเมือง ดังนั้น เพื่อที่จะหาโอกาสกระทำความผิดตลอดจนหาสิ่งที่จะป้องกันตัวเองให้พ้นจากการกระทำผิดนั้น จึงไม่มีอะไรที่จะดีไปกว่าการแสวงหาอำนาจรัฐ เพื่อนำไปปกป้องคุ้มครองการกระทำอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยการใช้จ่ายทางฐานะที่มีอยู่มาเป็นวิธีการดำเนินการแสวงหาอำนาจรัฐ โดยการสมัครรับเลือกตั้ง ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติ เพื่อให้ได้รับเลือกขึ้นมาเป็นผู้แทนของประชาชน ไม่ว่าจะด้วยการซื้อเสียงหรือทุจริตด้วยวิธีอื่นก็ตาม อันเป็นการทำลายระบบการเมืองการปกครอง ดังนั้น การเมืองการปกครองจึงมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรมและขาดคุณธรรมมากขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ต้องตรวจสอบพิจารณาคัดเลือกผู้ที่จะเป็นตัวแทนของประชาชนในช่วงระหว่างที่มีการเลือกตั้ง

ด้านความมั่นคงของประเทศชาติ อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลกระทบโดยอ้อมที่ส่งผลต่อมาจากผลกระทบในด้านอื่น ๆ กล่าวคือ ถ้าประเทศใดมีระบบเศรษฐกิจที่ไม่มั่นคงมีระบบสังคมที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีการเมืองการปกครองที่ขาดคุณธรรมด้วยแล้วก็ย่อมส่งผลให้ความมั่นคงของประเทศนั้น ๆ สั่นคลอนได้ (พ.ต.อ. พิเศษ) โสทร วณิชเสถียร และเสริน ปุณณะหิตานนท์, 2533 : 12 – 13)

การควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Controlling Economic Crime)

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2531) กล่าวว่า การควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจอาจกล่าวได้ว่าน่าจะอยู่ในสองระดับ คือ ระดับโลกและระดับภายในแต่ละประเทศ สำหรับแนวทางในการควบคุม ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจตามที่ประชุมของสถาบันเอเชียและตะวันออกไกล เพื่อการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดแห่งสหประชาชาติ (UNAFEI) ครั้งที่ 72 ระหว่างวันที่ 18 กันยายน – พฤศจิกายน พ.ศ.2529 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น มีดังนี้

การควบคุมภายในแต่ละประเทศ

การควบคุมภายในแต่ละประเทศ ย่อมต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและรวมไปถึงการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด คือ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์

โดยทั่วไปหน่วยงานเหล่านี้ จะประสบปัญหาเฉพาะหน้าในการควบคุมป้องกันหรือปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การขาดประสบการณ์ ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากร ไม่มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่มีกฎหมายอาญาบัญญัติความผิดและโทษเอาไว้ ไม่มีกฎหมายลักษณะพยานและวิธีพิจารณาความเฉพาะเศรษฐกิจ ตลอดจนขาดความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

ด้วยเหตุที่ว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีลักษณะ (Characteristics) แตกต่างกับอาชญากรรมทั่วไป ซึ่งต้องมีกฎหมายเฉพาะและมีวิธีการหรือมาตรการใช้กับอาชญากรรมนี้โดยเฉพาะ และจะต้องมีเทคนิคเฉพาะในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้อง การพิจารณาพิพากษาลงโทษ ตลอดจนการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด

นอกจากนี้จะต้องมีการก่อตั้งหน่วยงานเฉพาะในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาคือ จะต้องมิตำรวจ อัยการ และศาล ที่มีหน้าที่โดยเฉพาะในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยมีบุคลากรที่มีความรู้เป็นพิเศษ และมีเครื่องมือที่ใช้ในการนี้โดยเฉพาะ โดยวิธีการเหล่านี้จำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องดูแลและที่ประชุมครั้งที่ 73 ของ UNAFEI ดังกล่าว มีความเห็นว่าควรนำโทษจำคุกมาใช้กับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนมีความเห็นว่า มีความจำเป็นที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะต้องป้องกัน ปราบปรามและควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2. การควบคุมในระดับระหว่างประเทศ ที่ประชุมมีความเห็นเป็น 4 แนวทาง คือ

- 1) การเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศในการควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
- 2) แนวทางและวิธีการในการให้ความร่วมมือในการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

3) แนวทางและวิธีการ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition)

4) แนวทางและวิธีการฟ้องร้องและวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ประชุมมีความเห็นว่าการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ จะต้องมีศูนย์กลางอำนวยความสะดวก เพื่อเป็นการเพิ่มความร่วมมือ และเพราะโลกได้พัฒนามากขึ้น จึงทำให้เกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีข้อสมมุติฐาน รูปแบบและมติใหม่เพิ่มเข้าไป เช่น อำนาจในการสืบสวนสอบสวนของพนักงานตำรวจและพนักงานสอบสวน อำนาจในการฟ้องร้อง ตลอดจนการพิจารณาพิพากษาลงโทษ จะต้องพัฒนาเทคนิคและความชำนาญเพื่อความมั่นใจในการลงโทษต่อผู้กระทำความผิด ซึ่งจะเป็นมิตินี้ที่แตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป

ปัจจุบัน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีการกระทำขึ้นระหว่างประเทศ โดยอาศัยเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งมีผู้ร่วมมือหลายคน ซึ่งเป็นองค์การอาชญากรรมโดยที่ประชุมดังกล่าวได้พิจารณา เห็นว่าขึ้นอยู่กับการสร้างกฎหมายของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศต่างๆ ว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอในการจะใช้กับอาชญากรรมใหม่ๆ เหล่านี้ได้หรือไม่ โดยโครงสร้างกฎหมายที่กล่าวถึงนี้ ได้แก่ กฎหมายอาญา และวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศต่าง ๆ ว่ามีความสะดวกแก่การสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้องและการพิจารณาพิพากษาหรือไม่ด้วย

ในระดับระหว่างประเทศ มีการพิจารณาความเป็นไปได้ของการตั้งหน่วยงานใหม่ของตำรวจสากล (INTERPOL) ที่ทำหน้าที่เฉพาะคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ให้มีอยู่ทุกจุดทั่วโลก

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้เห็นว่าประเทศต่างๆ จะต้องทบทวนกฎหมายอาญา และวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อนำมาใช้กับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดถึงการตั้งหน่วยงานให้ความร่วมมือระหว่างประเทศด้วย

มาตรการควบคุม

การควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแตกต่างไปจากการควบคุมอาชญากรรมประเภทอื่นในแง่ของปรัชญาการควบคุมทางด้านกฎหมาย ซึ่งประเทศที่ทันสมัยทั้งหลายถือปฏิบัติกันอยู่เป็นที่ทราบกันดีอยู่ในหมุ่บัณฑิตศาสตร์ว่า กฎหมายอาญามีรากฐานอยู่บนหลักการที่ว่า พฤติกรรมที่ผิดกฎหมายควรจะต้องถูกลงโทษ และการแข่งขันทางอาญาจะต้องมีลักษณะการทำโทษ เพื่อที่จะได้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น การทำให้คนอื่นไม่กล้าเอาเยี่ยงอย่าง และผู้ถูกลงโทษหลายจำ การฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม และการแก้แค้นตอบแทน แต่ว่ากฎหมายที่ใช้

ควบคุมการใช้อำนาจไปในทางที่ผิด มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่แตกต่างกัน เป้าหมายของการลงโทษในการปกครองหรือบริหาร อยู่ที่การทำให้ผู้กระทำผิดหันมาปฏิบัติตามตัวบทกฎหมาย ไม่ใช่เป็นการลงโทษในความผิดที่ได้กระทำลงไป

สำหรับมาตรการหลักที่ใช้ในการลดปัญหาในสังคมสมัยใหม่ มีอยู่ 4 อย่าง คือ

1. การให้การศึกษาศึกษา/ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขอบเขตของปัญหาว่ากว้างขวางแค่ไหน คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะทราบในเรื่องนี้ แม้กระทั่งผู้ที่เคยตกเป็นเหยื่อในอนาคต และข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า ทางราชการเองก็ต้องอาศัยการร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษของประชาชนเป็นหลัก จึงจะได้ตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี ถ้าประชาชนรู้ตัวว่ากำลังตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ก็คงจะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ในการฟ้องร้องคดีจำพวกนี้ แล้วก็นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้มากขึ้น

2. การเพิ่มพฤติกรรมที่ชอบด้วยจริยธรรมในสถานที่ทำงาน คือ การหาทางจูงใจให้ผู้ครอบครองตำแหน่งบริหารชั้นสูงในบริษัท/องค์การ ได้ตระหนักว่าไม่ควรประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ผิดกฎหมาย ขั้นตอนแรกในเรื่องนี้ คือ การหาทางทำให้บริษัท/องค์การ ทำให้เป็นที่แน่ใจว่าจะไม่กระทำผิดกฎหมายและทำให้แน่ใจว่าลูกจ้าง พนักงานทราบว่า การปฏิบัติเช่นนั้น จะถูกประณามโดยพวกเดียวกัน ถึงแม้ว่าบริษัทจำนวนมากจะมีหลัก (ประมวล) จรรยาบรรณที่ช่วยให้งบ่งชี้ได้ว่าอะไรเป็นสิ่งไม่ถูกต้องขัดต่อหลักศีลธรรม แต่การมีเพียงจรรยาบรรณยังไม่เพียงพอที่จะควบคุมปัญหาได้ ผู้การแสดงปฏิกิริยาต่อต้านและประณามการปฏิบัติที่ผิดกฎหมายไม่ได้ นั่นก็หมายความว่า การกระทำของผู้บริหารชั้นสูงมีอิทธิพลสูงกว่าถ้อยคำในจรรยาบรรณ

3. การปฏิรูปในทางกฎหมาย มาตรการเช่นนี้อาจกระทำได้ใน 2 รูปแบบ คือ

1) ทำให้การกระทำผิดทำนองคลองธรรมในทางเศรษฐกิจกลายเป็นคดีความผิดทางกฎหมายอาญาในจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น

2) กรณีที่เป็นความผิดตามกฎหมายอาญาอยู่แล้วก็เพิ่มโทษให้หนักขึ้น

มาตรการดังกล่าวนี้ย่อมก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มทรัพยากรในการรักษากฎหมายให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถค้นหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้

4. การเปิดเผยเรื่องราวของคดีให้สาธารณชนได้ทราบ มาตรการอันนี้มีลักษณะและวัตถุประสงค์คล้ายกับการให้ผู้ต้องคำพิพากษาไปพูดให้คนฟังในที่ต่าง ๆ กล่าวได้ว่าบริษัท

ห้างร้านต่าง ๆ พยายามรักษาชื่อเสียงของตัวเองไว้ให้ประชาชนนิยม จะเห็นได้จากการใช้จ่ายเงินก้อนใหญ่ไปในการโฆษณาประชาสัมพันธ์บริษัท บริจาคเงินการกุศล และประกอบคุณงามความดีอื่น ๆ ที่คนทั่วไปมองเห็นได้โดยง่าย เนื่องจากการเป็นห่วงในเรื่องชื่อเสียงนี้เอง

แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์และแนวความคิดที่เกี่ยวข้องดังนี้

ความหมายของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

มีผู้ให้ความหมายของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ไว้ในหลายๆ รูปแบบด้วยกัน อาทิ

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ (คอมพิวเตอร์เบื้องต้น : 2) หมายถึง

1. การกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ อันจะทำให้เหยื่อได้รับความเสียหายและทำให้ผู้กระทำได้รับผลตอบแทน
2. การกระทำที่ผิดกฎหมายใดๆ ซึ่งจะต้องใช้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์มาประกอบในการสืบสวน ติดตาม จับกุม

Kenneth C. Laudon (1994 : 724) ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ไว้ว่า "Computer Crime is The Commission of illegal acts through the use of a computer or against a computer systems"

Stephen A. Moscove (1997 : 246) กล่าวว่า "Computer Crime is the use of a computer to deceive for personal gain"

แต่ก็ยังมีพิจารณาว่าในกรณีของการกระทำใดๆ ที่ไม่ได้อาศัยคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ในการกระทำความผิด แต่ก็สามารถทำให้เกิดความเสียหายแก่อุปกรณ์ของระบบคอมพิวเตอร์ได้นั้น ก็อาจจัดเป็นการประกอบอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ได้เช่นกัน ดังกรณีต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างของการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

ตัวอย่างการกระทำความผิด

1. A graduate student infected a computer network with a virus that disrupted over 10,000 separate systems.
 2. A company accused a computer-equipment vendor of fraudulently representing the capabilities of a computer system, charging that the full system was never delivered and that the software was inadequate.
 3. In a fit of resentment, a keyboard operator shattered a CRT screen with her high-heeled shoe.
 4. Some employees of a credit bureau sent notices to some of the individuals listed as bas risks in its files. For a fee the employees would withhold the damaging information, thereby enhancing the credit worthiness of the applicants.
 5. A computer dating service was sued because referrals for dates were so few and inappropriate. The owner eventually admitted that no computer was used to match dates, even though the use of a computer was advertised.
 6. A programmer changed a dividends-payment program to reduce the dividends of selects stockholders, and to issue a check for sum of the reductions-\$56,000.
-

ที่มา : Stephen A. Moscové, Core concepts of Accounting Information System.

(1997 :247)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าในกรณีแรกนั้น วัตถุประสงค์ของการกระทำเพียงเพื่อต้องการ รบกวนการทำงานของระบบเท่านั้น แต่ไม่ได้ต้องการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินแต่อย่างใด หรือในตัวอย่างที่สอง ปัญหา ก็คือการแสดงข้อมูลที่ผิดพลาด ตัวอย่างที่สามเป็นการทำลายอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์แต่ก็ไม่ได้มุ่งหวังผลประโยชน์ทางการเงินเช่นกัน ในตัวอย่างที่สี่ อาจเรียก

ว่าการตัดสินใจจะเหมาะสมกว่า ตัวอย่างที่ห้า ไม่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการกระทำ จึงเป็นการยากที่จะระบุว่ากระทำดังกล่าวเป็นอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ส่วนในกรณีสุดท้าย เป็นการกระทำโดยใช้คอมพิวเตอร์และเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ทางการเงินโดยการกระทำของผู้พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์

อย่างไรก็ตามจากคำจำกัดความของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ข้างต้น สรุปได้ว่า

“อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ เป็นการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ โดยผู้ที่ไม่มีความรู้หรือทักษะการนั้นๆ ไม่ว่าจะโดยการอาศัยคอมพิวเตอร์หรือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อื่นๆ เป็นเครื่องมือในการกระทำ การเข้าถึงหรือทำลายอุปกรณ์ของระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งเพื่อผลประโยชน์ทางการเงินหรือไม่ก็ตาม”

ดังนั้น “อาชญากรรมคอมพิวเตอร์” ก็คือ ผู้กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือ การกระทำใดๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูล โดยที่ผู้กระทำไม่ได้รับอนุญาต แม้ไม่ถึงกับเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่เป็นการกระทำที่ผิดระเบียบกฎเกณฑ์ของการใช้คอมพิวเตอร์นั้นๆ

รูปแบบของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์โดยทั่วไป

ลักษณะของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์นั้น มีผู้จำแนกเป็นหลายๆ ประเภทที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งพอนำมาสรุปได้ดังนี้

ประเภทของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมองโดยภาพรวม โดย นายปีเตอร์ การ์โบสกี ผู้อำนวยการด้านการวิจัยและค้นคว้าอาชญาวิทยา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สังกัดรัฐบาลกลางออสเตรเลีย ได้จัดประเภทของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ไว้ 9 ประเภท (มติชนรายวัน, 25 ตุลาคม 2541 : 9) ได้แก่

1. การขโมยข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งรวมถึงการขโมยประโยชน์ในการลักลอบใช้บริการเช่น ขโมยข้อมูลศูนย์โทรศัพท์เพื่อควบคุมการใช้โทรศัพท์หรือเพื่อลักลอบใช้บริการโทรศัพท์ฟรี

2. อาชญากรนำเอาระบบการสื่อสารมาปกปิดความผิดของตัวเอง เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ปกปิดความผิดของตนเองโดยตั้งรหัสผ่านไม่ให้คนอื่นรู้

3. การละเมิดสิทธิปลอมแปลงรูปแบบเสียงและลัทธิลอกเลียนแบบระบบซอฟต์แวร์โดยมิชอบ

4. ใช้คอมพิวเตอร์แพร่ภาพ เสียง ลามก อนาจาร และข้อมูลที่ไม่สมควร เช่น วิธีการก่อการร้าย วิธีผลิตระเบิด

5. ใช้คอมพิวเตอร์ฟอกเงิน

6. อันตรายหรือผู้ก่อการร้ายทางคอมพิวเตอร์ที่ชอบเข้าไปก่อวินาศกรรมเพื่ออวดรู้ อวดฉลาด ทำให้ระบบปั่นป่วน ที่น่ากลัวที่สุดสำหรับอันตรายพวกนี้ก็คือการเข้ามาทำลายระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบจ่ายน้ำ จ่ายไฟ ระบบจราจร ที่ก่อให้เกิดความเสียหายมาก จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาล่วงหน้า ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะป้องกันได้ก็ต้องรู้จักจุดอ่อนของระบบคอมพิวเตอร์ของตนเองก่อน

7. หลอกลวงให้ร่วมค้าขายหรือลงทุนปลอม

8. แทรกแซงข้อมูลแล้วนำข้อมูลนั้นมาใช้ประโยชน์ต่อตนโดยมิชอบ เช่น ลักลอบเข้าระบบอินเทอร์เน็ตแล้วค้นรหัสบัตรเครดิตคนอื่นมาใช้ ดักฟังข้อมูลการค้าของผู้อื่นเพื่อประโยชน์ทางการค้าของตนเอง

9. ใช้คอมพิวเตอร์แอบโอนเงินผู้อื่นเข้าบัญชีตนเอง

ประเภทของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

James A. Senn. (1997 : 55-56) ได้จำแนกประเภทของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ออกตามการจัดการระบบ ซึ่งสามารถแบ่งได้ 11 ประเภท ดังนี้คือ

1. Data Didding เป็นการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขข้อมูลก่อนที่จะนำเข้าสู่ระบบ

2. Data Leakage เป็นการลบข้อมูลหรือนำข้อมูลออกจากรฐานข้อมูลเพิ่มข้อมูล จากระบบ โดยไม่ได้ระบุหลักฐานการลบไว้ในที่ๆ เคยเก็บข้อมูลอยู่

3. Logic Bomb เป็นโปรแกรมที่ถูกออกแบบให้ทำงาน เมื่อมีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเกิดขึ้น อาจออกแบบให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบการประมวลผล (จะเป็นลักษณะเดียวกับ time bomb)

4. Piggybacking เป็นการเพิ่มการเข้าถึงระบบหรือกระบวนการ โดยใช้รหัสผ่านจากผู้ใช้งานที่ได้รับอนุญาต หรืออาจเป็นการเข้าถึงโดยผ่านทางหน้าจอที่มีผู้ใช้งานที่ได้รับอนุญาตอยู่ เมื่อผู้ใช้งานเผลอหรือลุดไปจากที่นั่ง

5. Salami (data) slicing เป็นการพัฒนาโปรแกรมเพื่อการเก็บยอดเล็กๆ (slices) ของเศษเงินในรายการ และนำไปใส่ไว้ในบัญชีที่ซ่อนไว้ ยอดเล็กๆ นี้จะเป็นยอดที่ไม่น่าสนใจ แต่เมื่อสะสมจากหลายๆ รายการที่มีการนำเข้าสู่ระบบประมวลผลก็จะกลายเป็นยอดเงินมหาศาล

6. Scavenging เป็นการค้นหาสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ หรือวัตถุอื่นผ่านทางไอคอนของระบบคอมพิวเตอร์ หรือเขียนในศูนย์คอมพิวเตอร์ เพื่อค้นหาข้อมูลและสารสนเทศ หรือรายละเอียดของโปรแกรม มักใช้ในการต้องการสารสนเทศ หรือการเรียนรู้โครงสร้างของโปรแกรม

7. Time Bomb เป็นโปรแกรมที่ถูกออกแบบให้ทำงานในวันที่กำหนด โปรแกรมจะทำงานโดยอาศัยเวลาและปฏิทินในระบบของเครื่องคอมพิวเตอร์ เมื่อได้เวลาที่กำหนดไว้โปรแกรมก็จะเริ่มมีชีวิตและทำลายระบบ

8. Trapdoor เป็นจุดอ่อนและช่องว่างของระบบในการเข้าสู่โปรแกรมหรือระบบเครือข่าย ซึ่งเพิ่มศักยภาพในการเข้าถึงระบบ

9. Trojan horse เป็นโปรแกรมซึ่งเขียนขึ้นเพื่อทำงานอย่างหนึ่ง แต่มักจะทำงานอีกอย่างหนึ่งในลักษณะที่ตรงกันข้าม ชื่อ Trojan horse มาจากตำนานกรีก ซึ่งโปรแกรมดูเหมือนจะเป็นระบบงานที่ซื่อสัตย์ แต่จะทำลายระบบภายหลังจากการนำเข้าสู่ดีสก์ หรือหน่วยความจำของระบบ

10. Wiretapping เป็นการใช้อุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือใช้การฟังการสนทนาทางระบบเครือข่าย โดยเฉพาะอุปกรณ์สื่อสารไร้สายและการดักฟังทางเคเบิล

11. Zapping เป็นการทำลายหรือลบข้อมูลหรือโปรแกรม มักจะถูกกระทำโดยอาชญากรที่สามารถผ่านระบบรักษาความปลอดภัยเข้าไปได้

อย่างไรก็ดี ถึงแม้จะมีการจัดแบ่งประเภทของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่แตกต่างกันออกไป แต่ลักษณะของการประกอบอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ก็คือการกระทำการทุจริต หรือลักลอบเข้าไปสู่ระบบโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ว่าจะด้วยการมุ่งหวังผลประโยชน์ทางการเงินหรือไม่ก็ตาม

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ภายในองค์กร

การทุจริตหรือก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์นั้น มีปัจจัยหลายๆ ประการเป็นตัวกระตุ้น ซึ่งอาจสรุปได้เป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. การจ่ายค่าตอบแทนไม่เพียงพอตามที่เขาคาดหวัง ค่าตอบแทนที่ว่าจะไม่ได้หมายถึงเงินเดือนแต่เพียงอย่างเดียว แต่กลุ่มคนนี้อาจมีความคาดหวังที่สูงและเกินจากความเป็นจริง เช่น สวัสดิการ โบนัส เงินจูงใจ เงื่อนไขก่อนรับเข้าทำงาน ความมั่นคงในงาน ความสำคัญของงาน โอกาสก้าวหน้าหรือเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น

2. การควบคุมทางบริหารย่อหย่อน ซึ่งหมายถึง การไม่ได้ทำความเข้าใจถึงมาตรฐานขั้นต่ำในการทำงาน หรือระดับของการประพฤติตนของบุคลากร บทบาท ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานไม่ได้กำหนดให้ชัดเจน หรือมีความคลุมเครือ

3. กลไกการบังคับใช้หย่อนยาน หมายถึง การขาดการยอมรับหรือยกย่องเมื่อพนักงานทำดี หรือปฏิบัติถูกต้อง การขาดการยกย่องเมื่อพนักงานปฏิบัติด้วยผลงานที่ดีเด่น ไม่มีการแจ้งหรือตักเตือนเมื่อผลงานต่ำกว่ามาตรฐาน หรือไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ปรากฏในสถานที่ทำงาน ไม่มีการให้คำแนะนำ เมื่อผลการปฏิบัติงานต่ำกว่ามาตรฐาน ไม่มีการกระตุ้นให้การทำงานสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร เป็นต้น

4. การสนับสนุนไม่เพียงพอ เนื่องจากโลกแห่งการแข่งขันมีความรุนแรงมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องการความสนับสนุนเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างคุณภาพ ปริมาณงาน ต้นทุนที่เหมาะสม และภายในเวลาที่กำหนด

5. การตรวจทานการปฏิบัติงานมีน้อย ขาดการตรวจสอบหรือสอบทานว่า การปฏิบัติงานนั้นสอดคล้องกับเป้าหมาย นโยบาย ลำดับความสำคัญ ระเบียบปฏิบัติ และ ข้อกำหนดของทางรัฐบาล

6. ขาดความเข้มแข็งในการปกครอง การที่องค์กรขาดความเข้มแข็งใน ค่านิยม จารีต และประเพณี ปฏิบัติจะนำไปสู่ความอ่อนแอหรือจุดอ่อนที่นำไปสู่การทุจริตได้ง่าย

7. สร้างบรรยากาศที่เป็นปฏิปักษ์ต่อองค์กร ส่วนมากเกิดจากการ ปกครองของการเพาะเชื้อความแค้นมักเกิดในกรณีที่มีการส่งเสริมหรือยอมให้มีการกล่าวร้าย ทำลายล้างกันระหว่างบุคคลหรือระหว่างหน่วยงาน หรือการเลื่อนตำแหน่งผู้ที่ไม่น่าไว้วางใจ หรือมี ความลำเอียงในการคัดสรร เลื่อนตำแหน่ง จ่ายผลตอบแทน หรือประเมินผลงาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในองค์กร

เช่นเดียวกับการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยปกติ การเกิด อาชญากรรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ก็มีลางบอกเหตุให้เห็นเช่นกัน ซึ่งการสังเกตสิ่งผิดปกติที่ เกิดขึ้นนี้ ถึงแม้จะไม่ได้เป็นวิธีการป้องกันความสูญเสียจากการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว แต่ก็จะสามารถช่วยให้ค้นพบและลดความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

จากการศึกษาลักษณะของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่เกิดขึ้นในหลายๆ องค์กร พบว่าลักษณะสำคัญที่พอจะอธิบายได้ว่า มีการทุจริตเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ขึ้นในองค์กร สรุปได้ 5 ประการ คือ

1. Accounting Irregularities ในการทุจริตนั้น พนักงานมักจะเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือทำลายเอกสารนำเข้าข้อมูล (Input Document) หรือแก้ไขรายการทางบัญชี ทำให้อาจมีจำนวนรายการที่สูงกว่าปกติ เช่น ในหน่วยงานหนึ่งพบว่ามีการจ่ายเงินให้กับแพทย์ กว่า 22 คน โดยส่งไปยังที่อยู่เดียวกัน ซึ่งการจ่ายเงินนี้มีมูลค่ารวมกว่า 12 ล้านบาทระยะเวลา 4 ปี

2. Internal Control Weaknesses กระบวนการควบคุมมักถูกละเลย อ่อนแอ หรือไม่นำไปปฏิบัติ จึงเกิดอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ขึ้น ในบริษัทหนึ่งพบว่าผู้จัดการ ฝ่ายควบคุมการจ่ายยาไม่เคยลาพักผ่อนเลยในช่วงเวลาหลายๆ ปี และพนักงานหลายคนอื่นๆ ก็ไม่

เคยส่งเอกสารยืนยันการจ่ายเงินไปค่ายาเลย ส่วนหมอก็รับเงินโดยไม่มีการตรวจสอบยอดก่อน ทำให้เกิดการทุจริตได้ง่าย

3. Unreasonable Anomalies ในบางครั้ง อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาจแสดงโดยลักษณะของความผิดปกติที่ไม่มีสาเหตุ เช่น อาจมีการจ่ายเงินให้กับแพทย์จำนวน 22 คน โดยสัดส่วนที่มีการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของกิจการ แต่ทำไมจึงไม่มีการตรวจสอบเอกสารในมือก่อนที่จะมีการบันทึกลงในระบบ และทำไมจึงมีการบันทึกรายการลงในรายการจ่ายเช็คถึงสองครั้ง เป็นต้น

4. Lifestyle Changes พนักงานที่สามารถแก้ไขปัญหาทางการเงินได้อย่างรวดเร็วจนน่าประหลาด หรือมีวิถีความเป็นอยู่ที่หรูหราขึ้นอย่างผิดตา อาจจะเป็นผู้ที่กระทำการทุจริต เช่น การที่พนักงานมีเงินจำนวนมาก ไม่เคยลาพักร้อนเลย และมักจะเลี้ยงข้าวกลางวันคนอื่น ๆ เป็นประจำ เป็นต้น

5. Behavioral Changes พนักงานที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ไว้ จะมีความกลัวที่จะถูกตรวจพบ และมักจะมีพฤติกรรมที่ผิดปกติไป เช่น มักจะแกล้งพูดจากลบล้าง หรือไม่ยอมมลุกจากหน้าจอคอมพิวเตอร์หรือให้คนอื่นบันทึกการแทนเลย เป็นต้น

การระบุอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ปัจจัยที่จะนำมาใช้ในการชี้วัดลักษณะของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ภายในองค์กร ก็คือ ส่วนที่จะช่วยในการกำหนดได้ว่า บุคคลใดมีความเสี่ยงในการประกอบอาชญากรรมคอมพิวเตอร์มากน้อยเพียงใด ในที่นี้ ปัจจัยที่จะนำมาพิจารณาได้แก่ ภูมิหลังทางด้านเทคนิค ศีลธรรม และคุณลักษณะภายนอก ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. Technical Background

ได้มีการสำรวจการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ โดย Hoffer and Straub (1989). โดยจำแนกตามลักษณะงาน พบว่าสัดส่วนของการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์โดยส่วนใหญ่จะกระทำโดยนักเขียนโปรแกรม, นักวิเคราะห์ระบบ และงานอื่นๆ ที่ผู้กระทำมีความรู้ทางด้านเทคนิคเป็นอย่างดี ดังสัดส่วนที่แสดงในตาราง

ตารางที่ 2.3 การกระทำคามผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ จำแนกตามลักษณะงานของผู้กระทำคามผิด

ลักษณะงาน	ร้อยละ
นักวิเคราะห์ระบบและโปรแกรมเมอร์	27
ผู้บันทึกข้อมูลและผู้ควบคุมเครื่อง	23
ผู้จัดการและผู้บริหารระดับสูง	15
ผู้ใช้งานระบบโดยทั่วไป	14
นักเรียน / นักศึกษา	12
ที่ปรึกษาของบริษัท/หน่วยงาน	3
พนักงานประมวลผลข้อมูล	3
อื่นๆ	3
TOTAL	100

ที่มา : Stephen A. Moscovice, Core concepts of Accounting Information System.
(1997 :257)

จากตารางจะเห็นว่า การกระทำคามผิดเกือบทั้งหมด ถูกกระทำโดยผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งในด้านการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ ถึงแม้ว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์เพียงน้อยนิดก็ตาม เนื่องจาก การกระทำดังกล่าว นั้น สามารถกระทำได้ง่ายก่อนที่ จะมีการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบการประมวลผล และระบบก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าการนำข้อมูลเข้ามีความผิดพลาด ซึ่งก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ต้องมีการป้องกันการกระทำคามผิดจาก ผู้ใช้งานระบบเอง

2. Moral

เป็นที่น่าสนใจว่าอาชญากรคอมพิวเตอร์โดยทั่วไป มีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าตนเองคือผู้บริสุทธิ์ เป็นผู้ซื่อสัตย์ โดยมักอ้างว่า การเข้าถึงระบบไม่ใช่การขโมยของคนอื่น หรือเขาเพียงแต่ใช้คอมพิวเตอร์ในการเข้าไปดูสิ่งที่พนักงานคนอื่น ๆ กระทำอยู่เท่านั้น นอกจากนี้ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มักคิดว่าเขาเพียงแต่เผลอในระยะยาว มากกว่าคิดว่าการกระทำนั้นเป็นการขโมย

ดังนั้นประเด็นสำคัญ ในการพิจารณาเกี่ยวกับศีลธรรมในการประกอบอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ก็คือ แนวโน้มของความคิดที่เชื่อว่าการกระทำดังกล่าวไม่ใช่ความผิด ดังนั้นลักษณะของอาชญากรคอมพิวเตอร์อีกประการหนึ่งก็คือเขามักจะมีความเชื่อว่า สิทธิพล (ข้อมูล) ที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์จะอยู่ในความควบคุมของเขา ถึงแม้จะเป็นการชั่วคราว แต่เขาก็มีอำนาจในการจัดการและใช้ข้อมูลเหล่านั้น

3. Screening Applicants

อาชญากรคอมพิวเตอร์มักจะเป็นผู้ที่มีความฉลาด มีแรงกระตุ้น มีพรสวรรค์ในตัวเอง และมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่น่าสนใจ รวมทั้งพื้นฐานทางการศึกษาที่ดี เมื่อพิจารณาคุณสมบัติแล้วจะพบว่าเขาเหล่านั้น จะมีความเหมาะสมในการเลือกจ้างงานที่ครบถ้วนทีเดียว

ถึงแม้ว่าลักษณะโดยทั่วไปของอาชญากรคอมพิวเตอร์ จะไม่สามารถระบุได้แน่ชัดนัก แต่ก็มักพบว่า ผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมดังกล่าวก็คือ ผู้ชายหนุ่มที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี จากการศึกษาของ the National Center for Computer Crime Data พบว่า กว่า ร้อยละ 70 ของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์กระทำโดยผู้ชายอายุต่ำกว่า 30 ปี และเมื่อนำมาพิจารณารวมกับกลุ่มของนักเรียนก็อาจจะมีข้อขัดแย้งอยู่บ้าง แต่เมื่อพิจารณาว่า ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ชาย ทำให้การประกอบอาชญากรรมคอมพิวเตอร์จึงมีสถิติว่าถูกกระทำโดยผู้ชายมาก ซึ่งพอจะนำมาลดข้อขัดแย้ง ดังกล่าวลงได้

ลักษณะของอาชญากรคอมพิวเตอร์โดยทั่วไป

ลักษณะของอาชญากรคอมพิวเตอร์ สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. พวกหัดใหม่ บุคคลประเภทนี้มีได้เป็นอาชญากรที่แท้จริง เพียงแค่ใช้โอกาสในตำแหน่งหน้าที่ที่มีอยู่ เข้าไปดำเนินการกับข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพื่อเข้าไปยังฐานข้อมูลนั้นๆ และมีเป็นจำนวนมากที่เป็นลูกจ้างหรือพนักงานของหน่วยงานนั้นๆ เอง

2. พวกวิกลจริต ลักษณะของบุคคลประเภทนี้ มักจะทำอะไรโดยปราศจากเหตุผล ชอบทำลาย เป็นผู้ป่วยทางจิตและมีอันตรายโดยทั่วไป ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เป็นพวกที่ชอบทำลายระบบ ซอฟแวร์หรือแฟ้มข้อมูลต่างๆ

3. พวกที่ประกอบอาชญากรรมเป็นองค์กร (Organized Crime) เป็นพวกที่ประกอบอาชญากรรมโดยหาประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ มีการกระทำร่วมกันเป็นกลุ่มแก๊ง มีความรู้คอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี สามารถใช้ความรู้ดังกล่าวในการหลบหลีก หรือยับยั้งการสืบสวนติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ได้

4. พวกมืออาชีพ (Career) เป็นพวกกระทำผิด โดยสันดาน ถึงแม้ว่าจะถูกจับกุมแล้ว เมื่อพ้นโทษออกมาก็จะกระทำความผิดซ้ำอีก

5. พวกหัวพัฒนา (Con Artists) เป็นพวกที่ชอบใช้ความก้าวหน้าทางคอมพิวเตอร์ให้ได้มาเพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน

6. พวกช่างคิดช่างฝัน (Ideologues) เป็นพวกที่กระทำผิดเนื่องจากมีความเชื่อถืออย่างใดอย่างหนึ่งอย่างรุนแรง เป็นพวกก้าวร้าว ชอบแสดงตัวเองมีจุดเด่น หรือมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น

7. พวก hacker / cracker เป็นพวกที่จ้องใจและเจตนาเข้าถึงระบบของคอมพิวเตอร์และแฟ้มข้อมูล โดยแยกความหมายของ hacker และ cracker ได้ดังนี้

hacker คือ บุคคลผู้ที่เป็นอัจฉริยะ มีความรู้ในระบบคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี สามารถเข้าไปถึงข้อมูลในคอมพิวเตอร์ได้ โดยเจาะผ่านระบบรักษาความปลอดภัยของคอมพิวเตอร์ได้ แต่อาจไม่แสวงหาผลประโยชน์

cracker คือ ผู้ที่มีความรู้และทักษะทางคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี สามารถเข้าไปสู่ระบบเพื่อทำลาย หรือลบแฟ้มข้อมูล หรือทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์เสียหาย รวมทั้งการทำลายระบบปฏิบัติการของเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในสหรัฐอเมริกา

ในการปกป้องความลับของแต่ละบุคคล สภานิติบัญญัติได้ผ่านกฎหมายหลายฉบับออกมาซึ่งกฎหมายทุกฉบับเน้นการป้องกันและคุ้มครองข้อมูลของรัฐ และมีบางส่วนที่ครอบคลุมถึงการป้องกันข้อมูลของบริษัทในสถานที่ใช้ข้อมูลร่วมกันกับรัฐ

ในปี 1973 U.S. Department of Health, Education, and Welfare หรือ ที่ในปัจจุบัน คือ Department of Health and Human Services ได้จัดพิมพ์ A Code of Fair Information Practices เป็นเสมือนกฎของการป้องกันความลับของบุคคลที่เก็บอยู่โดยรัฐ ประกอบด้วยหลักการคือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บอยู่ในระบบจะต้องไม่เป็นข้อมูลลับ
2. จะต้องวิธีให้บุคคลสามารถที่จะเข้าไปถึงข้อมูลของตนเองและตรวจสอบได้ว่าข้อมูลของตนเองถูกนำไปใช้อย่างไรบ้าง
3. จะต้องให้บุคคลสามารถป้องกันข้อมูลของตนเอง ในการที่จะถูกนำไปใช้โดยปราศจาก ความยินยอมได้
4. จะต้องให้บุคคลสามารถแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองได้
5. องค์กรใดๆ ที่สร้าง รักษา และใช้ข้อมูลของบุคคล จะต้องแน่ใจว่าข้อมูลนั้นมีความเชื่อถือได้ และจะต้องมีการป้องกันการใช้ข้อมูลที่เหมาะสม

เมื่อศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ที่เก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์นั้น ก็มีกฎหมายอยู่หลายฉบับ ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

1. Non-governmental Area

กฎหมายหลักในส่วนนี้ได้แก่ The Fair Credit Reporting Act of 1970. ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานต่างๆ จะต้องดูแลรักษาข้อมูลเกี่ยวกับเครดิตและรายการทางการเงินของบุคคล กฎหมายนี้จะช่วยให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลทางการเงินของบุคคลมีความถูกต้องโดย

1.1 บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลของตนเองที่เก็บไว้ได้

1.2 บุคคลมีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลที่ถูกเก็บไว้อย่างไม่ถูกต้องได้

ซึ่งในกรณีนี้บุคคลใดๆ ที่พึงตระหนักถึงสิทธิของตนเอง ก็สามารถที่จะแก้ไขและปรับปรุง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองให้มีความถูกต้องได้

2. Federal Governmental Area

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่จัดการโดยรัฐบาลกลางนั้น มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่หลายบทด้วยกัน เช่น

2.1 The Freedom of Information Act 1970 เป็นกฎหมายที่อนุญาตบุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลของตนเอง ที่เก็บไว้ในฐานข้อมูลของรัฐบาลกลางได้

2.2 The Educational Privacy Act เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาที่ได้รับทุนอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง ซึ่งมีผลบังคับใช้กับสถานศึกษาเกือบทั้งประเทศ เนื่องจากสถานศึกษาเกือบทั้งหมดได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง พระราชบัญญัตินี้ระบุว่าข้อมูลการศึกษาของนักเรียน จะต้องสามารถเข้าถึงได้ทั้งตัวของนักเรียนเองและผู้ปกครอง ข้อมูลนั้นจะต้องเก็บรวบรวมโดยผู้ที่มีอำนาจ และถูกส่งไปยังบุคคลที่ได้รับอนุญาต และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

2.3 The Federal Privacy Act of 1974 เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางที่ให้บุคคลสามารถ รู้ว่ารัฐเก็บข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับตนเองไว้บ้าง สามารถป้องกันไม่ให้มีการนำข้อมูลไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่นๆ โดยสรุปของกฎหมายฉบับนี้ก็คือ

- ข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้สำหรับวัตถุประสงค์หนึ่งๆ จะไม่สามารถนำไปใช้กับวัตถุประสงค์อื่นๆ ได้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล

- จะต้องไม่มีความลับในการเก็บรวบรวมข้อมูลใดๆ

- บุคคลจะต้องมีสิทธิในการเข้าถึงและแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดของตนเองได้ เจ้าหน้าที่ที่เก็บรักษาข้อมูลจะต้องรับผิดชอบในความถูกต้องของข้อมูล และการป้องกันข้อมูลจากผู้ที่ไม่ประสงค์ดี

2.4 The Right to Financial Privacy Act of 1978 เน้นในเรื่องเกี่ยวกับข้อจำกัดด้านสถานการณ์ทางข้อมูลการเงิน สืบเนื่องมาจากการบันทึกเช็คและรายการใช้บัตรเครดิตลงในไมโครฟิล์ม และธนาคารจะต้องเก็บรวบรวมไว้อย่างน้อย 5 ปี ก่อนที่จะมีกฎหมายฉบับนี้ออกมานั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น IRS หรือ FBI สามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้โดยที่เจ้าของรายการไม่ทราบ ดังนั้นกฎหมายฉบับนี้จึงถูกออกมาเพื่อป้องกันการเข้าถึงรายการทางการเงินโดยเฉพาะ โดยกำหนดให้บุคคลที่จะเข้าไปตรวจสอบรายการทางการเงินจะต้องแจ้งให้เจ้าของรายการทราบด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำไปต่อสู้คดีในชั้นศาล

2.5 Electronic Communications Privacy Act of 1986 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการ ปกป้องข้อความที่มีการส่งผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ผ่านทางเครือข่ายสาธารณะ

2.6 Computer Fraud and Abuse Act of 1986 เป็นเรื่องของการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับข้อมูลของรัฐบาลกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1). ป้องกันข้อมูลที่เป็นความลับทางการทหาร ข้อมูลทางการเงินส่วนบุคคลหรือข้อมูลทางด้านเครดิต
- 2). ควบคุมอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์
- 3). ปกป้องการทำลายข้อมูลของรัฐ

2.7 Computer Security Act of 1987 กฎหมายฉบับนี้ทำให้กว่า 550 องค์กรของรัฐจะต้องวางแผนรักษาความปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์ในหน่วยงานของตนเอง โดยเฉพาะหน่วยงานที่ประมวลผลข้อมูลที่มีความสำคัญ โดยแผนดังกล่าวจะต้องผ่านการสอบทานโดยสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยี (The National Institutions of Standards and technology หรือ NIST)

ถึงแม้ว่าในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ไว้ ค่อนข้างชัดเจน ใน Computer Fraud and Abuse Act of 1984 แต่ก็มี การปรับปรุงเรื่อยๆ มา แต่เหตุผลหนึ่งที่รัฐบาลกลางไม่ออกกฎหมายเพิ่มเติม ก็เนื่องจาก ในแต่ละรัฐมีกฎหมายที่รองรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ไว้แล้ว กล่าวคือกฎหมายเหล่านั้น

1.define computer term ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละรัฐ

2.define some act as misdemeanors (Minor Crimes)

3.declare other acts to be felonies (Major Crimes)

ดังนั้นการลงโทษโดยอาศัยกฎหมายของรัฐ ก็เพียงพอที่จะลงโทษผู้กระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้แล้ว และจากสถิติที่รวบรวมโดย National Center for Computer Crime Data (NCCCD) พบว่า คดีอาชญากรรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ร้อยละ 77 ถูกนำไปขึ้นศาล ของรัฐ (State Court) และสิ้นสุดลงด้วยการรับสารภาพ และร้อยละ 8 ของจำเลยถูกตัดสินว่ามีความผิดเพราะจำนนด้วยหลักฐาน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย

สำหรับในประเทศไทยนั้นยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติไว้เพื่อบังคับใช้กับ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์โดยตรง เนื่องจากประเทศไทยเพิ่มเริ่มที่จะให้ความสำคัญกับคำว่า "อาชญากรรมคอมพิวเตอร์" ในช่วงปลาย ค.ศ. 1990s นี้เอง

ในปัจจุบัน เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์เกิดขึ้นก็ยังคงมี ข้อโต้แย้งกันว่า จะมีการนำตัวบทกฎหมายในบทบัญญัติใดมาบังคับใช้ เพื่อนำตัวผู้กระทำ ความผิดมาลงโทษ แต่ก็ยังไม่พบว่ามียกเว้นของกฎหมายที่สามารถนำมาบังคับใช้ได้ อย่างรัดกุมและเหมาะสมเพียงพอ

ตัวอย่างของการนำประมวลกฎหมายอาญามาประยุกต์ใช้ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือ การพนันทางอินเทอร์เน็ต ที่มีการใช้ มาตรา 4 จาก พระราชบัญญัติการพนันมาใช้บังคับร่วมกับ มาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เกี่ยวกับความผิดที่ได้กระทำในราชอาณาจักร

หรือในกรณีของการประกอบเพศพาณิชย์บนอินเทอร์เน็ต ก็มีการนำมาตรา 8 จาก พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหาผู้กระทำ การค้าประเวณี มาใช้ประกอบกับมาตรา 8 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เรื่องการกระทำความผิด นอกราชอาณาจักรแต่ต้องรับผิดภายในราชอาณาจักร มาบังคับใช้ในการลงโทษ เหล่านี้เป็นต้น

สำหรับการนำกฎหมายที่มีอยู่มาใช้ในด้านที่เกี่ยวกับการทุจริตในวงการธุรกิจหรือ ข้อมูลของรัฐโดยตรงนั้นยังไม่มีกรณีตัวอย่างปรากฏ เมื่อมีกรณีความผิดปรากฏขึ้นก็มักมีความ พยายามในการนำประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้ ซึ่งผู้กระทำความผิดก็มักจะอาศัยช่องว่าง ของกฎหมายในการหลบเลี่ยงและสามารถรอดพ้นจากการถูกลงโทษไปได้

อย่างไรก็ตามหลังจากกรณีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้รหัสประจำตัวว่า hdyaaag พยายามเจาะข้อมูลกองทัพอากาศสหรัฐ โดยใช้ช่วงเวลาของการจัดการแข่งขันเอเชียนเกมส์ในประเทศไทย ซึ่งต่อมาทางสหรัฐได้ขอความร่วมมือ ให้ประเทศไทยติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิดนั้น ทำให้ประเทศไทยมีความตื่นตัวในการจัดหากฎหมายเพื่อจัดการกับการกระทำความผิดดังกล่าวมากยิ่งขึ้น ล่าสุด คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ตามหนังสือ นร.ที่ 0212/27/18 ซึ่งเป้าหมายสำคัญคือการปฏิรูปกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบกับรัฐธรรมนูญมาตรา 78 กำหนดว่ารัฐจะต้องพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (NECTEC) จึงได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ศึกษา และเตรียมยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์จำนวน 6 ฉบับ ได้แก่

1. กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ร่างขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวในการนำข้อมูลของบุคคลไปใช้ในทางที่มิชอบ เช่น ข้อมูลการจดทะเบียนต่างๆ ข้อมูลการเปิดบัญชี การรักษาพยาบาล เป็นต้น

2. กฎหมายอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ เพื่อคุ้มครองสังคมจากความผิดที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง เพราะในปัจจุบันเกิดอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์แพร่หลายไปทั่วโลก ในรูปแบบต่างๆ ในขณะที่กฎหมายส่วนใหญ่ที่ใช้อยู่เกิดจากกฎหมายอาญา ซึ่งคุ้มครองเฉพาะทรัพย์สินที่มีรูปร่าง กฎหมายที่มีอยู่จึงยังไม่ครอบคลุม ร่างกฎหมายใหม่นี้ครอบคลุมฐานความผิดของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาทิ การลักลอบเข้าไปในเครือข่ายโดยปราศจากอำนาจ การทำให้ข้อมูลหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์เกิดความเสียหาย การฉ้อโกงโดยใช้คอมพิวเตอร์ และการลักลอบสกัดข้อมูลโดยไม่มีอำนาจ เป็นต้น

3. กฎหมายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce) ซึ่งร่างขึ้นเนื่องจากปัญหาด้านโครงสร้างสารสนเทศที่ยังไม่เพียงพอ และปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

4. กฎหมายลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ สร้างขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงให้กับคู่กรณีที่จะต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเพื่อการลงลายมือชื่อ เพราะในทางกฎหมายเอกสารที่ใช้ลายมือชื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือลายเซ็นดิจิทัล มักมีปัญหาในการกำหนดเอกสารให้เป็นต้นฉบับและสำเนา

5.กฎหมายการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ ชิปปการ์ด สมาร์ทการ์ด เอทีเอ็ม มักมีปัญหาในด้านเงื่อนไขสัญญา การบอกเลิกการชำระเงิน ปัญหาในเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล รวมทั้งจากคอมพิวเตอร์บร็อวง กฎหมายฉบับนี้จึงต้องร่างขึ้นมาเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค และการสร้างหลักประกันในการทำธุรกรรมทางการเงิน มีเนื้อหาครอบคลุมไปถึงรูปแบบและการพิสูจน์ถึงการแสดงเจตนาและการชำระเงิน สิทธิของเจ้าหนี้และลูกหนี้ ในกรณีที่ไม่สามารถชำระเงินได้ และกรณีที่มีคำสั่งให้ชำระเงิน เพิกถอนการชำระ ความเสียหายของระบบการโอนเงิน การโอนเงินโดยมิชอบ รวมถึงข้อกำหนดในการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศด้วย

6. กฎหมายโทรคมนาคม ซึ่งมุ่งวางกลไกในการเปิดเสรีให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรมและจัดให้มีองค์กรกำกับดูแลที่เป็นกลาง รวมทั้งสร้างหลักประกันให้กับประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมอย่างทั่วถึง ลดช่องว่างระหว่างผู้มีและผู้ไร้ข่าวสารในปัจจุบัน

ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับที่จะมีการร่างออกมาเพื่อให้ความคุ้มครองบุคคล กิจการ หรือแม้แต่ข้อมูลของรัฐ ต่างก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

แนวโน้มของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

แนวโน้มของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1.อาชญากรรมคอมพิวเตอร์จะเพิ่มขึ้นพร้อมกับการขยายตัวและการเข้าถึงที่ง่ายขึ้นของระบบเครือข่ายการสื่อสาร

2.การใช้คอมพิวเตอร์ในการปลอมแปลงและเลียนแบบสินค้าจะมีมากขึ้น และกว้างขวางขึ้น

3.การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาจะเพิ่มขึ้น ทั้งนี้รวมถึงการจารกรรมความลับทางอุตสาหกรรม การค้าและสงครามข้อมูลข่าวสาร

4.จะมีการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลแบบไม่ถูกต้องเพื่อกระทำในสิ่งที่ไม่ได้รับอนุญาต

5. กลุ่มอาชญากรและผู้ก่อการร้าย จะใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในกิจการของกลุ่มเพิ่มมากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ที่จะเกิดขึ้นแล้ว จึงจำเป็นที่จะต้องหันมาพิจารณาในเรื่องบทบาทบัญญัติของกฎหมาย และศักยภาพของผู้บังคับใช้กฎหมาย ในการที่จะนำกฎหมายที่มีอยู่มาจัดการกับผู้กระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ถึงแม้ในประเทศไทยจะกำลังอยู่ในระหว่างการร่างกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ก็ตาม แต่หน่วยงานอื่นๆ ก็ไม่ควรที่จะนิ่งนอนใจ โดยควรที่จะมีการพัฒนาศักยภาพด้านอื่นๆ ไปพร้อมๆ กัน เพื่อจะได้รองรับการใช้กฎหมายดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ เช่น ตำรวจก็ต้องพัฒนาความรู้ด้านคอมพิวเตอร์อย่างลึกซึ้ง จึงจะตามทันอาชญากร อัยการ ทนายความ ศาล ก็จะต้องแสวงหาความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อจะได้พิพากษาคัดสินคดีได้อย่างชัดเจนว่าการกระทำใดมีความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือไม่

อย่างไรก็ตาม ยังคงเป็นที่มุ่งหวังว่าหากได้มีการนำกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาบังคับใช้ ก็จะทำให้แต่ละหน่วยงานมีแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศขององค์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ธนาคารก็สามารถที่จะพัฒนาระบบโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความทันสมัย และประชาชนโดยทั่วไปก็จะมีเชื่อมั่นใจได้ว่าการกระทำรายการผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์นั้น จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งหากมีการพัฒนาได้เช่นนั้นจริง ก็จะทำให้ประเทศไทยสามารถพัฒนา ศักยภาพทางเทคโนโลยีให้มีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นไปได้อีก

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาจจัดได้ว่าเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย เนื่องจากคอมพิวเตอร์ เพิ่งจะเริ่มเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของคนไทยเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา และยังไม่ปรากฏว่า มีปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากความเกี่ยวเนื่องของระบบคอมพิวเตอร์ ที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ จึงยังไม่มีความตื่นตัวในการป้องกันและตรวจสอบเท่าที่ควร จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่า อะไรเป็นสาเหตุสำคัญของการลงมือประกอบอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย เพื่อหาแนวทางการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น -

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (The Deviant Behavior Perspective)

พจนานุกรมทางสังคมศาสตร์ได้บรรยายไว้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างหรือฝ่าฝืน หรือขัดแย้งกับมาตรฐานที่สังคมยอมรับ หรือวัฒนธรรมภายในระบบกลุ่มสังคมนั้น และพจนานุกรมทางพฤติกรรมศาสตร์ ได้กล่าวไว้ว่า ความเบี่ยงเบน คือ การที่บุคคลมีลักษณะแตกต่างหรือผิดไปจากบรรทัดฐานสังคม ลักษณะที่แตกต่างอันได้แก่ ทักษะคติ มาตรฐานทางศีลธรรม และพฤติกรรมที่สามารถมองเห็นได้ชัด เป็นต้น

สุพัตรา สุภาพ (2543:9) กล่าวถึง ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (The Deviant Behavior Perspective) ว่า แนวความคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่า พฤติกรรมหรือสถานการณ์ใดๆ ที่มีการเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคมนั้นอาจเกิดจากวิธีการอันชอบธรรมที่ใช้กันอยู่มีลักษณะเป็นอุปสรรคต่อเป้าหมายของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เช่น เด็กยากจนโอกาสที่จะได้รับการว่าจ้างในการทำงานน้อย เพราะด้อยการศึกษา ด้อยทักษะ ฯลฯ พวกเหล่านี้ อาจจะสามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อยของตน และยอมทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มของตน เพราะอยากเป็นพวกเดียวกับกลุ่ม เช่น เสพยาเสพติด ลักขโมย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนที่มีโอกาสจำกัดทุกคนในการประกอบอาชีพจะต้องกลายเป็นผู้กระทำผิดเสมอไป เพราะจะต้องมีแรงจูงใจบางอย่าง เช่น หากกลุ่มยกย่องคนทำผิด หรือเพื่อนเป็นพวกมิจฉอาชีพ บุคคลนั้นก็必有บรรยากาศที่จูงใจไม่น้อยให้กระทำผิด

พาร์สัน (Talcot Parsons, อ้างใน สุนทร เฉลิมเกียรติ, 2540 : 22) เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความเบี่ยงเบนว่า สังคมมีความคาดหวังร่วมกัน เป็นแนวทางกว้างๆ ที่เราควรกระทำตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ การที่บุคคลละเมิดบรรทัดฐานนั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบคือ ตัวผู้กระทำผิด สถานการณ์ขณะนั้นอำนวยความสะดวก และแรงจูงใจที่จะผลักดันให้เกิดการกระทำผิด

นอกจากนี้งานวิจัยทางสังคมศาสตร์และจิตวิทยาส่วนมากมักกล่าวถึงความซับซ้อนของกลุ่มของสังคม และในกลุ่มสมาชิกที่ซับซ้อนจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่แตกต่างกัน ซึ่งรวมถึงกลุ่มวัฒนธรรมย่อยด้วย อะไรเป็นความเบี่ยงเบน คำตอบของแต่ละสถานการณ์และแต่ละสังคมจะให้เกณฑ์ค่านิยมหรือจำแนกชั้นที่แตกต่างกัน การกระทำบางอย่างที่ผู้กระทำบางคนกระทำ จะได้รับการพิจารณาว่าเบี่ยงเบนหรือไม่ ความเบี่ยงเบนเป็นการนิยามที่กำหนดโดยสังคม ต่างวัฒนธรรมอาจกำหนดต่างกัน นั่นคือการกระทำซึ่งสมาชิกใน

องค์กรใดองค์กรหนึ่งถูกตำหนิ หรือได้รับการประณาม บางทีบางสังคมก็ระบุว่า พฤติกรรมบางอย่างเป็นความเบี่ยงเบน ทั้งๆ ที่มีได้เป็นอันตรายเป็นสังคมนั้นจริงๆ

จากความแตกต่างระหว่างบรรทัดฐานของสังคมหนึ่งกับสังคมหนึ่งนั้น ทำให้สมาชิกแต่ละแห่งมองโลกไม่เหมือนกัน และกำหนดความหมายให้แก่วิถีทางการดำเนินชีวิต ผิดแผกแตกต่างกันไปเมื่อใดก็ตามที่สมาชิกจำนวนมากในสังคมเริ่มตั้งข้อสงสัยในความสมเหตุสมผล และความถูกต้องชอบธรรมของระเบียบสังคมและกฎเกณฑ์ใช้เพื่อรักษาระเบียบนั้น รากฐานของมันและอำนาจที่ผูกมัดสมาชิกไว้ก็จะสั่นคลอน ข้อเท็จจริงในสังคมปัจจุบันนี้มีอยู่ว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ที่ปรากฏอยู่ในการหน้าที่ (Function) ของสถาบันต่างๆ ไม่บังเกิดผลสำเร็จในแต่ละสมัยจะต้องมีคนจำนวนหนึ่งที่ข้องใจในกฎ ความเบี่ยงเบน แม้จะเป็นกรณีที่ผู้กระทำเพียงแต่แสดงโลกทัศน์แบบอื่นตามที่เขาเชื่อ ก็ยากที่จะพ้นไปจากการถูกตำหนิได้ เพราะเหตุที่เป็นการทำทลายพื้นฐานของคนทั่วไปที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมา (เสริน ปุณณะหิตานนท์ , 2527:137)

เมอร์ตัน (Robert K.Merton อ้างใน สุนทร เฉลิมเกียรติ, 2540 : 23) กล่าวว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นการอ้างถึงการกระทำที่ละเมิดหรือเกินเลยไปจากชุดบรรทัดฐานที่คนส่วนใหญ่ปฏิบัติกัน เช่นการไม่ปฏิบัติตามกฎ หรือการกระทำของบุคคลที่มีสภาพคล้ายเด็ก หรือการกระทำที่มีลักษณะ ทำทลายหรือแหวกแนว เช่น พวกปัญญาชน นักวิทยาศาสตร์ นักเขียน ที่ไม่สนใจจะทำตามกฎระเบียบบางอย่างที่เกี่ยวข้อง

คำว่า “เบี่ยงเบน” หมายถึง คุณสมบัติที่บอกลักษณะบุคคล เช่น บ๊อง(Nut) ขอบกล (Queer) พิลึก (Weird) ชี้โกง (Rascal) วิดถาวร (Pervert) บ้า (Loony)

เมื่อใดก็ตามที่มีการใช้ถ้อยคำนี้ ซึ่งเป็นการใช้อยู่ในวงกว้างทั่วสังคมแล้ว คำเหล่านี้ก็จะเป็นแทนความหมายในทางบรรทัดฐานอย่างแน่นอน เพราะเป็นคำบอกลักษณะตรงข้ามกับบรรทัดฐานที่ควรกระทำทั่วไปใช้ (เสริน ปุณณะหิตานนท์, 2528:164)

โคเฮิน (Albert E.Cohen, อ้างใน สุนทร เฉลิมเกียรติ, 2540 : 23) เสนอว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นการละเมิดความ คาดหวังของสถาบัน (ความคาดหวังที่มีการรับรู้และการมีส่วนร่วม ซึ่งเปรียบเสมือนความ ชอบธรรมในระบบสังคม) มโนทัศน์เบี่ยงเบน โดยนัยของมันก็คือมโนทัศน์ของระเบียบแบบแผน ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติจนเป็นบรรทัดฐานของสังคม แต่ในทิศทางตรงกันข้าม ความเบี่ยงเบนเป็นส่วนที่แตกต่างไปจากส่วนของการมีส่วนร่วมในกลุ่มที่

กระทำตามระเบียบ แบบแผน โคเฮ็น ให้ข้อคิดเห็นว่าคุณนึกคิดในเรื่องพฤติกรรมเบี่ยงเบนมิใช่ เป็นเรื่องที่นักสังคมวิทยาปรุ้งแต่งขึ้น แต่เป็นข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งของชีวิตสังคม โดยบุคคลใน สังคมนั้นเป็นผู้วางขอบข่ายเอาเองว่าการกระทำชนิดใดบ้าง ที่จัดได้ว่าฝ่าฝืนจากระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ยังไม่เป็นการเพียงพอ และการที่จะเข้าใจความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนให้ ชัดเจนนั้น ควรจะได้รับการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมด้วยดังต่อไปนี้คือ

1. ระบบสังคมที่บุคคลถือว่า ตนเองเป็นสมาชิกอยู่
2. กฎเกณฑ์ต่อระบบสังคมนั้น
3. พฤติกรรมเบี่ยงเบน ควรจะหมายรวมถึง พฤติกรรมที่ละเมิดกฎของ สังคม ได้แก่ พวกเด็กและเยาวชนที่ทำความผิดกฎและถูกลงโทษตามเกณฑ์แห่งสังคมนั้นได้กำหนดไว้ ซึ่งพฤติกรรมนี้อาจเกิดจากความบังเอิญหรือความประมาทอันแก้ไขได้ และพฤติกรรมที่เกิดจาก นิสัย จิตใจ ที่สะสมมาด้วยเหตุใดก็ตาม แม้จะถูกลงโทษแล้วก็ยังกระทำอีก
4. การกระทำที่ถือว่าเบี่ยงเบนนั้น เป็นได้ทั้งการกระทำของบุคคลเดียว หรือของหมู่คณะ

สังคมดำรงอยู่ได้เนื่องจากมีระเบียบกฎเกณฑ์ให้สมาชิกปฏิบัติตามแต่การฝ่าฝืน หรือล่วงละเมิดระเบียบสังคมก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติของสังคม ดังนั้นการกระทำผิดกฎหมาย และการฝ่าฝืนจารีตประเพณี หรือการละเมิดศีลธรรมในรูปแบบต่างๆ จึงปรากฏให้เห็นเป็นชาว บ่อยๆ นักสังคมวิทยาเรียกว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรม เบี่ยงเบน (Deviant Behavior)

นอกจากนี้แล้วบรรทัดฐานทางสังคมมิได้มีลักษณะฟ้องต่อกันทุกกลุ่ม แต่กลุ่ม ทางสังคมมีมากมายหลายกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีชุดของกฎเกณฑ์ของตนเอง และมีความรุนแรงในการ ลงโทษต่างๆ กัน

การเบี่ยงเบน คือพฤติกรรมที่กลุ่มหรือสังคมเห็นว่าผิดไปจากบรรทัดฐานคนทั่วไป ก่อให้เกิดการต่อต้านและลงโทษผู้กระทำผิด การเบี่ยงเบนที่เห็นชัดที่สุดคือ อาชญากรรมหรือการ กระทำฝ่าฝืนกฎหมายอาญา เช่น ฆาตกรรม ยาเสพติด ฝ่าฝืนกฎหมายจราจร เป็นต้น และการที่จะ ระบุว่าพฤติกรรมใดเบี่ยงเบนหรือไม่นั้น ไม่อาจจะระบุได้ตายตัว ทั้งนี้เพราะว่าการกระทำอย่างหนึ่ง สำหรับคนกลุ่มหนึ่งหรือยุคสมัยหนึ่งอาจเป็นการกระทำที่ เบี่ยงเบน แต่อาจเป็นสิ่งที่ยอมรับของคน

อีกกลุ่มหนึ่ง หรือยุคสมัยหนึ่ง เช่น เกย์ ในสังคมสมัยก่อนใครเป็น ต้องปกปิดเพราะน่าอาย ในปัจจุบัน เกย์ ไม่จำเป็นต้องปกปิดซ่อนเร้นอีกต่อไป สังคมยอมรับและไม่รังเกียจ บางคนได้รับการยกย่องในความสามารถอีกต่างหาก

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of social action)

Reeder (1971 : 1 - 7) ได้สรุปการกระทำของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในสังคม นั้น มีรูปแบบที่แสดงออกได้ 4 รูปแบบ คือ

- 1) ความคิดเห็น (opinions)
- 2) อารมณ์หรือความรู้สึก (sentiments)
- 3) การคาดคะเนพฤติกรรม (hypothetical action)
- 4) พฤติกรรมที่แสดงออก (gross behavior)

แต่เหตุผลที่จะแสดงการกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดนั้น ไม่ได้จำกัดกับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับหลาย ๆ ปัจจัยประกอบกัน ซึ่ง Reeder ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำของบุคคล ดังนี้

1) ปัจจัยดึงดูด (pull factors)

- เป้าหมาย (goals)
- ความเชื่อที่สืบทอดกันมาแต่ดั้งเดิม (belief orientation)
- ค่านิยม (value)
- นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (habit and customs)

2) ปัจจัยผลัก (push factors)

- ความคาดหวัง (expectation) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ได้คิดหรือหวังและกระทำในสิ่งที่เขาต้องการ
- ข้อผูกพัน (commitments)

- การบังคับ (force)

3) ปัจจัยสนับสนุน

- โอกาส (opportunity)

- ความสามารถ (ability)

- การสนับสนุน (support)

ผู้วิจัยเห็นว่า การกระทำใดๆ ของบุคคล ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งสามประเภท กล่าวคือ ปัจจัยดึงดูด ปัจจัยผลัก และปัจจัยสนับสนุน ดังกล่าวข้างต้น จึงได้หยิบยกทฤษฎีนี้เข้ามาประกอบการวิจัย เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่จะกระตุ้นให้เกิดการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ทฤษฎีไร้ระเบียบ (Anomie)

Merton (อ้างใน สุพิศรา สุภาพ, 2543:133-137) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของสังคมบางอย่าง ที่ก่อให้เกิดความกดดันและขัดแย้งต่อบุคคล ในกลุ่ม จนทำให้พฤติกรรมไม่เป็นไปตามกฎของสังคม ซึ่งเป็นผลให้เกิดความไม่เป็นระเบียบในสังคม โดยมีตัวแปรผัน (variables) สองอย่างคือ

1. จุดหมายปลายทางวัฒนธรรม (cultural goals) ที่สังคมในขณะนั้น ยึดมั่นและนำไปปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันซึ่งจุดหมายปลายทางนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสังคมและสภาพแวดล้อม และถ้าหากลักษณะของสังคมและสภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไป จุดหมายปลายทางวัฒนธรรมอาจเปลี่ยนได้ เป็นค่านิยมของสังคมส่วนใหญ่ยึดถือปฏิบัติในขณะใดขณะหนึ่งว่าเป็นสิ่งถูกต้อง เช่น สมัยก่อนสังคมไทยถือว่าเกียรติสำคัญกว่าเงิน ความซื่อสัตย์มีค่าต่อการคบหาสมาคมคนจะได้ดีจะต้องเข้าวัดอยู่กับพระให้พระอบรม ฯลฯ แต่ในสังคมปัจจุบันเราย้ำเรื่องเงิน เรื่องวัตถุมากกว่าเรื่องอื่นๆ ตลอดจนย่ำว่าทุกคนมีโอกาستهاเทียบกันในการหาความสำเร็จ ฉะนั้นบุคคลจึงพยายามดิ้นรนต่อสู้เพื่อเสริมสร้างฐานะของตนให้มั่นคงโดยอาศัยวัตถุเป็นเครื่องวัด เช่น ใครมีเงินมากกว่า บ้านใหญ่กว่า แหวนเพชรใครเม็ดใหญ่กว่า ใครสามารถส่งลูกไปเรียนเมืองนอกมากกว่า ฯลฯ บุคคลจึงถูกบีบให้พยายามไขว่คว้าในสิ่งที่ตนมุ่งหวังเพื่อเลื่อนฐานะ หรือเพื่อการยอมรับของสังคมบางคนเมื่อทำดีไม่ได้ก็จะทำชั่ว เพราะเงินจะทำให้ได้มาซึ่งอำนาจและตำแหน่ง

ค่านิยมแบบนี้ แพร่หลายในสังคมที่เป็นประชาธิปไตย เช่น ไทย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น เป็นต้น

2. วิธีการต่างๆ ที่สังคมได้กำหนดไว้ให้บุคคลปฏิบัติตาม (institutionalized means) เป็นการกำจัดเสรีภาพให้อยู่ในขอบเขต หรือห้ามการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการปฏิบัติคุณธรรมต่างๆ ที่สังคมต้องการหรือยอมรับ เช่น มีระเบียบวินัย เคารพผู้อาวุโส ซื่อสัตย์ ขยันขันแข็ง อดทน อดกลั้น ฯลฯ เป็นการชี้แนวทางให้บุคคลปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบไม่ยุ่งเหยิงสับสน และถ้าใครปฏิบัติตามอุดมคตินี้ ชีวิตก็จะประสบความสำเร็จและได้ในสิ่งที่คาดหวัง เช่น ขยันเรียนสูงๆ ก็จะได้งานตำแหน่งดีมีเกียรติ หรือขยันทำงานอย่างสม่ำเสมอด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จะได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง หรือทำดีสังคมยกย่องสรรเสริญ มีทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งสังคมจะส่งเสริมโดยการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีความก้าวหน้าในชีวิตด้วย การศึกษาและการทำงาน

ซึ่งในสังคมปัจจุบัน มีปัญหา เรื่องจุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายกับวิธีการที่สังคมกำหนดเพราะทั้ง 2 อย่างเป็นเรื่องที่มนุษย์กำหนดขึ้นมา เช่น ถ้าตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะชนะการแข่งขันฟุตบอลให้ได้ (มิใช่เป็นการชนะตามเกมกีฬา) วิธีการอาจจะเป็นไปได้โดยมิชอบ เช่น กระแทกคู่ต่อสู้ ชก ใช้ศอก เข่า ฯลฯ หรือถ้าเป็นมวยปล้ำก็ใช้วิธีการสกปรกให้คู่ต่อสู้หมดแรงจากสภาพดังกล่าว ความตึงเครียดเกิดจากความต้องการจะชนะให้ได้ ทั้งๆที่ผู้เล่นรู้ดีว่ามีเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติ แต่ไม่ทำเพราะอยากที่จะชนะ (ตามเป้าหมายที่วางไว้) การตั้งเป้าหมายเพื่อความสำเร็จในทางที่ไม่ถูกต้อง อาจจะทำให้เกิดการเสื่อมเสียทางศีลธรรม เหมือนอย่างสังคมอเมริกันปัจจุบันที่เน้นเป้าหมาย (cultural goals) ความสำเร็จในรูปของเงิน โดยไม่เน้นวิธีการที่สังคมกำหนด (institutionalized means) ซึ่งเงินนั้นนอกจากจะใช้ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค และยังเป็นเครื่องส่งเสริมอำนาจด้วย เงินถูกเปลี่ยนรูปให้เป็นสัญลักษณ์ของเกียรติภูมิและบารมี และชั้นสังคมที่สูงขึ้น เป็นต้น

จากความสัมพันธ์ของตัวแปรที่กว้างมาข้างต้นนั้น ช่วยให้เราเข้าใจการปรับตัวของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภท ซึ่งจะแสดงให้เห็นในตารางต่อไปนี้ เป็นการแสดงว่าเมื่อใดบุคคลจะยอมรับหรือไม่ยอมรับจุดหมายปลายทางที่สังคมกำหนด (cultural goals) และเมื่อใดที่บุคคลยอมรับปฏิบัติตามหรือไม่ยอมรับปฏิบัติตามวิธีการที่สังคมกำหนด (institutionalized means)

+	=	ยอมรับ
-	=	ไม่ยอมรับ
+ -	=	ไม่ยอมรับสิ่งที่มีอยู่และใช้สิ่งใหม่แทนการปรับตัวของบุคคล

ตารางที่ 2.4 แบบแผนการปรับตัวของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ

แบบแผนการปรับตัว	จุดหมายปลายทาง	วิธีการ
cultural	goals	institutionalized means
1. ปฏิบัติตาม (conformity)	+	+
2. แหวกแนว (innovation)	+	-
3. เจ้าระเบียบพิธี (ritualism)	-	+
4. หนีโลก (retreatism)	-	-
5. ทำทลาย (rebellion)	+	+

ที่มา : สุพัตรา สุภาพ, สังคมวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 21), 2542 : 133-137

จากตารางที่ 2.4 จะเห็นว่าแบบแผนการปรับตัวของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ สามารถอธิบายโดยสังเขปได้ดังนี้

1. ปฏิบัติตาม (conformity) เป็นการยอมรับปฏิบัติตามจุดหมายปลายทางและวิธีการที่สังคมกำหนด โดยการยอมรับกฎเกณฑ์และนำไปปฏิบัติ เพื่อต้องการประสบความสำเร็จหรือทำตามที่สังคมเห็นว่าถูกต้องโดยมีความพึงพอใจในสิทธิหน้าที่ของตน ตลอดจนมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นตามสังคมกำหนด ซึ่งบุคคลประเภทนี้จะมีมากที่สุด มิฉะนั้นแล้วสังคมจะดำรงอยู่ไม่ได้ โดยมีสถาบันต่างๆ ตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และตัวแทน จะพยายามให้บุคคลปฏิบัติตามระเบียบวินัย เพื่อสิทธิและหน้าที่ของบุคคล ให้ดำเนินการไปในทางที่ถูกที่ควร และให้สังคม มีความเป็นระเบียบ เช่น ใครมาก่อนได้ก่อน หรือเป็นนักเรียนก็ต้องแต่งเครื่องแบบของโรงเรียน

2. แหวกแนว (innovation) เป็นการปรับตัวแบบที่ เน้นในเรื่องเป้าหมายของความ สำเร็จ (success goal) ด้วยวิธีการใดก็ตามที่จะให้ได้เงินและอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นการผิดกฎหมาย ผิดระเบียบแบบแผนใดก็ตาม เป็นการเน้นในเรื่องจุดหมายปลายทาง (cultural goals) มากกว่า วิธีการต่างๆ ที่สังคมกำหนด (institutionalized means) ที่เป็นเช่นนี้เพราะสังคมเน้นเรื่องวัตถุนิยม มากเกินไป คนมีเงินได้รับการยกย่องสรรเสริญ ตลอดจนบุคคลไม่มีโอกาสได้รับความสำเร็จเท่า เทียมกัน คนยากจนย่อมมีโอกาสน้อยกว่าคนมั่งมีในหลายๆด้าน เช่น โอกาสในการศึกษา การอยู่ดี กินดี การอบรมสั่งสอนดี ระเบียบวินัยดี ควบคุมตัวเองดี สิ่งแวดล้อมดี ฯลฯ โอกาสที่ได้รับความ สำเร็จจึงยากลำบาก เมื่อทำดีไม่ได้ก็จะออกมาในรูปแบบทำชั่ว เช่น เป็นนักเลงอันธพาล หลอกหลวง ปล้นสะดม เป็นต้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ฝืนระเบียบ และก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่สังคม และมัก จะปรากฏเสมอว่า ชนชั้นต่ำหรือยากจน กระทำผิดมากเพราะเหตุดังกล่าว แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าความ ว่าคนฐานะดีจะไม่กระทำฝ่าฝืนระเบียบ เพราะชนชั้นสูงมั่งมีอาจจะกระทำผิดเพราะแรงกดดัน (pressure) บางอย่างที่ทำให้บุคคลต้องกระทำเพื่อความสำเร็จ ซึ่งจะพบเห็นเสมอในพวก อาชญากรผู้ดี (white collar crime) เช่น นายธนาคาร หรือข้าราชการที่ให้ตำแหน่งในทางทุจริต เพื่อสร้างความร่ำรวยให้แก่ตัวเอง อาชญากรผู้ดีนี้ทำการฟ้องร้องยาก เพราะทำได้แนบเนียนและมี อิทธิพลสูงพอที่จะทำให้ไม่ต้องถูกสอบสวนหรือสอบสวนส่วนมากก็ไม่มี ความผิดเพราะหลักฐาน อ่อนหรือไม่มีพยานหลักฐานอย่างไรก็ตาม จากข้อเท็จจริงสถิติอาชญากรรมนั้นมีมากในชนชั้นต่ำ หรือยากจน เพราะเน้นเรื่องความสำเร็จในรูปของเงินมาก แต่โอกาสที่จะบรรลุผลสำเร็จมีน้อย แม้ จะทำตามระเบียบตามที่สังคมกำหนดก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ จึงกระทำการฝ่าฝืนระเบียบเพื่อ ให้ได้มาซึ่งเงินและความสำเร็จต่างๆ เพราะโครงสร้างของชั้น (คนมั่งมีกับคนจน ข้าราชการผู้น้อย กับข้าราชการผู้ใหญ่ พ่อค้ากับกรรมกร ฯลฯ) จำกัดโอกาสที่จะประสบความสำเร็จหรือมีทรัพย์สิน เงินทอง เพราะทุกคนไม่อาจจะเป็นราชา (every man is not a king) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งบุคคล ไม่มีโอกาสสร้างความสำเร็จเท่าเทียมกัน แม้บุคคลจะพยายามทำดีที่สุดก็ตาม พฤติกรรมฝืน ระเบียบจึงเกิดขึ้น

3. เจ้าระเบียบพิธี (ritualism) เป็นบุคคลที่ปฏิบัติไปตามวิธีการที่สังคมกำหนด ไม่อยากทำอะไรที่ฝ่าฝืนไปจากระเบียบแบบแผนกฎเกณฑ์ที่วางไว้ โดยอาจจะเป็นคนที่ไม่มีความ ทะเยอทะยานหรือกลัวจนไม่กล้าจะทำอะไรหรือไม่ก็เป็นคนดีที่ไม่อยากจะทำผิดหรือมีความ ผิด เป็นบุคคลที่คล้ายๆกับพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ปรัชญาของบุคคลพวกนี้มักจะออกมาในคำพูดที่ ว่า “ไม่อยากจะไปยุ่งเกี่ยวกับ” หรือ “ขอปลอดภัยไว้ก่อนดีกว่า” หรือ “อย่าตั้งความหวังไว้ สูงจะได้ไม่ผิดหวัง” ความคิดแบบนี้ทำให้มีความเชื่อมั่นว่า ความทะเยอทะยานมีแต่ความทุกข์ และในขณะที่มีความคิดว่าการไม่หวังอะไรจะเป็นสุขและปลอดภัย ปรากฏการณ์เช่นนี้มีเสมอใน

สังคม ซึ่งอาจจะเป็นได้ว่าบุคคลนั้นต้องการความมั่นคงในตำแหน่ง กลัวว่าถ้าทำอะไรผิดจะถูกไล่ออกหรือถูกสอบสวนลงโทษ หรือไม่ก็เป็นบุคคลที่ไม่มีพรรคไม่มีพวก ไม่มีความคิดริเริ่ม ชราภาพ ฯลฯ เป็นการเอาตัวรอดด้วยวิธีทำตามกฎหรือกระทำความดี ซึ่งจะพบเห็นมากในชนชั้นต่ำที่กำลังเปลี่ยนเป็นชนชั้นกลาง (low middle class) โดยชนชั้นนี้จะสอนเด็กให้ยึดมั่นในระเบียบกฎเกณฑ์หรือกระทำในสิ่งที่ถูกที่ควร เพื่อจะได้มีโอกาสเลื่อนชั้นขึ้นไปไม่ตกต่ำไปกว่าเดิม ซึ่งการอบรมอย่างจริงจังเกินไปอาจจะทำให้เกิดความตึงเครียดทางด้านจิตใจได้ หรือบ้างเกิดความกลัวตลอดเวลา จนกลายเป็นคนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นอะไร หรือคิดแต่ระเบียบมากไปจนไม่กล้าทำอะไรนอกเหนือจากที่ถูกสั่งให้ทำได้

4. หนีโลก (retreatism) เป็นพวกที่ ไม่ยอมรับจุดหมายปลายทางและวิธีการที่สังคมกำหนด เป็นการปรับตัวที่ผิดไปจากค่านิยมทั่วไป และมีบางคนปรับตัวในทางที่ผิดธรรมดา ไม่ได้เป็นไปตามบรรทัดฐานที่กำหนดเช่นพวกที่สังคมรังเกียจ บุคคลอันธพาล ขอทาน ติดยาเสพติด พิษสุราเรื้อรัง

การปรับตัวแบบนี้ จะปรากฏเสมอในพวกที่มีความหวังสูงหรือต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตแต่วิธีการที่สังคมกำหนดเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จดังกล่าว หรืออาจจะเป็นผู้ที่พยายามทำดีแต่ไม่ได้ดี เช่น อยากมีการศึกษาแต่โอกาสไม่ให้ อยากมีความสุขในชีวิตแต่ครอบครัวแตกแยก อยากรวยแต่ฐานะต่ำต้อย ฯลฯ จึงทำให้ผิดหวัง เบื่อโลก เบื่อความหลอกลวง เบื่อสังคมที่มีแต่การเห็นแก่ตัว ชิงดีชิงเด่นกัน หรือเห็นแก่พวกพ้อง ฯลฯ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ 2 ประการ คือความรู้สึกในด้านศีลธรรม อยากปฏิบัติตามวิธีการที่สังคมกำหนดแต่กระทำไปในทางที่ขัดต่อระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ และมาถึงจุดๆ หนึ่งที่ตัดตัวเองออกไปจากสังคม ไม่สนใจใยดีในชีวิต ยอมแพ้ (defeatism) หนีต่ออุปสรรคของชีวิต หนีจากสังคมซึ่งอาจจะออกมาในรูปสนใจหมกมุ่นจนผิดปกติธรรมดา เช่น สะสมแสตมป์ ถูโซกลาง เชื้อถืออิหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ ฝึกล้าง เทวดา สะสมพระเครื่อง ฯลฯ บางคนอาจจะแก้ปัญหาด้วยการดื่มของมึนเมา เสพเฮโรอีน กินยาระงับประสาท หรือกระตุ้นประสาทจนเกินขนาดเป็นอันตรายแก่ชีวิต หรือบางคนก็ตั้งใจฆ่าตัวตายด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อหนีโลกที่เขาเห็นว่าให้ความสุข ความหวังแก่เขาไม่ได้

5. ทำทลาย (rebellion) เป็นพวกที่ ชอบการเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ ต้องการปรับปรุงโครงสร้างทางสังคมเสียใหม่ เพราะไม่พอใจในโครงสร้างเดิมที่เขาเห็นว่าไม่ดีพอ ไม่มีความเท่าเทียมกัน จึงพยายามจะหาวิธีการหรืออุดมการณ์ใหม่ เช่น ลัทธิเสรีประชาธิปไตยกับ

คอมมิวนิสต์ ซึ่งผู้ยึดมั่นในลัทธิดังกล่าวจะกระทำในรูปแบบระเบียบ ถ้าลัทธิที่เขายึดมั่นไม่มีใช้ในสังคมที่เข้าเป็นสมาชิกอยู่เขาก็จะพยายามให้ทุกคนกระทำตามสิ่งที่เขาเห็นว่าดี เช่น คอมมิวนิสต์พยายามล้มล้างนายทุน ผู้ก่อการร้ายพยายามทำลายความเชื่อและศรัทธาของประชาชนต่อรัฐบาล ด้วยการแทรกซึมบ่อนทำลายสงครามนอกแบบ สงครามกองโจร ปฏิวัติ ก่อการจลาจล เป็นต้น การทำทนายบางอย่างก็เป็นพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม เช่น พวกฮิปปีที่ชอบแต่งกายสกปรกรกรุงรัง มีเสรีภาพในเรื่องเพศ ชีวิตไม่มีระเบียบแบบแผน ชอบสูบกัญชา เสพยาเสพติด ฯลฯ เป็นการสร้าง วัฒนธรรมรอง (subculture) ในกลุ่มตน ซึ่งวัฒนธรรมรองของพวกนี้ขัดกับวัฒนธรรมใหญ่ในหลายเรื่อง

การทำทนายบางอย่างก็เป็นการไม่ก่อความเดือดร้อนแก่สังคม เช่น พวกปัญญาชนหรือในพวกนักเขียนที่ละเว้นไม่สนใจบางอย่างและให้ความเห็นบางอย่าง เช่น ไม่ใส่ใจความยิ่งใหญ่ของคนบางคน ไม่สนใจจะเอาอกเอาใจเจ้านาย ไม่สนใจจะทำตามระเบียบกฎเกณฑ์บางอย่างที่เห็นว่าไม่ถูกต้องและไม่จำเป็นต้องกระทำตาม หรือพยายามละเว้นโดยใช้วิธีการนุ่มนวล เช่น นิสิต นักศึกษาขยี้ไฉฉวย เป็นการท้าทายว่าสังคมมีระเบียบวินัยมากเกินไป เขาจะทำตามที่เขาพอใจเลยปล่อยให้เขาทำตามความพอใจของเขา หรือ พวกศิลปิน เช่น นักเขียนภาพสมัยใหม่ที่ระยะแรกๆถูกวิพากษ์วิจารณ์มากว่าเป็นการแหวกแนวเกินไปดูไม่รู้เรื่อง แต่ต่อมาคนจึงยอมรับ เพราะอะไรใหม่หรือแหวกแนวไปกว่าเก่าๆ ในระยะแรกอาจจะได้รับการต่อต้านเพราะมนุษย์ มักจะเคยชินกับสิ่งที่ตนคุ้นเคย จึงยากที่จะให้ยอมรับในทันทีทันใดได้

ทฤษฎีวัฒนธรรมรอง

ทฤษฎีการยึดค่านิยมของชนชั้นกลาง

ทฤษฎีนี้เป็นความคิดของโคเฮิน (COHEN) กล่าวว่า วัฒนธรรมรองเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความขัดแย้งระหว่างความทะเยอทะยาน ที่มีแรงดลใจจากค่านิยมของชนชั้นกลาง กับความสามารถและโอกาสที่ชนชั้นกรรมกร (เยาวชน) จะทำให้บรรลุความสำเร็จตามความทะเยอทะยานนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ วัฒนธรรมรองเกิดจากผลของความขัดแย้งทางจิตใจกับความสามารถและโอกาส คือจิตใจต้องการ

โคเฮิน (COHEN, อ้างใน สัจญา สัจญาวิวัฒน์, 2540) กล่าวว่า วัฒนธรรมรองของผู้กระทำผิดประกอบไปด้วยสปีด หรือลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสามารถรอบด้าน (Versatility) หมายถึง การกระทำกิจที่เป็น ปฏิบัติต่อสังคมได้มากมายหลายลักษณะ เช่น พวกขโมย นอกจากจะสามารถในเชิงขโมยแล้วยังสามารถในการเอาตัวเขาเปรียบผู้อื่นได้สารพัดอย่าง

2. การแสวงหาความสุขเพียงชั่วแล่น (Short-run hedonism) หมายถึง การแสวงหาความสุขใจในระยะสั้น ไม่ได้คิดวางแผนถึงความสุขในระยะยาว ไม่ได้คิดถึงอนาคตอันไกล มุ่งแต่ความตื่นเต้นในระยะเวลานั้นๆ เป็นสำคัญ

3. ความเป็นอิสระของกลุ่ม (Group autonomy) หมายถึง กลุ่มที่ไม่ยึดอยู่กับข้อกำหนดในสังคม แต่ยึดอยู่กับค่านิยมของกลุ่มที่ตนสังกัดเป็นหลัก ถือเป็นกลุ่มที่มีความเหนียวแน่นหยิ่งในตนเอง มีความรู้สึกเป็นปฏิบัติต่อสังคม โดยมาจากครอบครัวที่ขาดระเบียบวินัยอยู่แล้ว เมื่อเข้ากลุ่มก็มักตามเพื่อน พ่อแม่ครูบาอาจารย์จึงเป็นคนไร้ความหมายสำหรับเยาวชนประเภทนั้น

ทฤษฎีของโคเฮนมีประโยชน์ในการอธิบายพฤติกรรมของผู้กระทำผิดกฎหมายได้ ในแง่ที่ว่า ผู้กระทำผิดมีค่านิยมของตัวเอง ซึ่งแตกต่างจากค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม

จากทฤษฎีนี้ ผู้วิจัยนำเข้ามาประกอบการศึกษาเกี่ยวกับการลักลอบเข้าถึงข้อมูล ซึ่งผู้กระทำอาจกระทำไปเพราะการแสวงหาความสุขเพียงชั่วแล่น หรือเพราะความเป็นอิสระของกลุ่ม ที่ไม่ได้คำนึงถึงกฎระเบียบของสังคม หรือเนื่องมาจากปัจจัยอื่นๆ

ทฤษฎีแก้ตัว (Theory of Neutralization)

ทฤษฎีเป็นความคิดของ ซายคีสและเมตซา (Sykes and Matza, อ้างใน สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2540) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เพราะเรียนรู้เทคนิคของการแก้ตัว แทนที่จะมาเรียนรู้ค่านิยมทางศีลธรรม ซึ่งเป็นที่นิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม เด็กกลับเรียนรู้ค่านิยมในสิ่งที่ตรงกันข้าม โดยทฤษฎีนี้กล่าวถึงเทคนิคของการแก้ตัวไว้ดังนี้

1. ปฏิเสธความรับผิดชอบ (the denial of responsibility) ใน ข้อนี้ อธิบายได้ว่า ผู้กระทำผิดใช้เทคนิคโดยโยนความรับผิดชอบให้คนอื่นหรือสิ่งอื่นๆ เช่น อาจจะกล่าวว่า เป็นอุบัติเหตุ เป็นเพราะแรงกดดันจากภายนอกที่ตนไม่สามารถควบคุมได้

2. ปฏิเสธการกระทำร้าย (the denial of injury) เทคนิคนี้เกี่ยวข้องกับอันตรายหรือผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเด็กและเยาวชน เป็นเวลานาน เกี่ยวกับเรื่องของอาชญากรรมที่มีความผิดในตัวเอง (หมายถึงผิดศีลธรรม) และอาชญากรรมที่ผิดเพราะกฎหมายห้ามไว้ ผู้กระทำผิดก็สามารถที่จะประเมินการกระทำของตนเองว่าผิดหรือไม่ โดยเฉพาะสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าผิดนั้น เด็กหรือเยาวชนอาจจะตั้งคำถามขึ้นมาว่า มีผู้ได้รับอันตรายจากการกระทำของเขาจริงหรือไม่ ทำให้เกิดการตีความไปได้มากมาย

3. ปฏิเสธผู้เสียหายหรือผู้ได้รับอันตราย (the denial of the victim) ข้อนี้อธิบายได้ว่า ผู้กระทำผิดคิดว่าการกระทำของตนเป็นสิ่งที่เหมาะสม เพราะเป็นการลงโทษผู้ที่สมควรลงโทษ หรือเป็นการแก้แค้นผู้ที่สมควรแก้แค้น จึงถือได้ว่า ผู้ได้รับการลงโทษหรือได้รับการแก้แค้น มิได้เสียหายแต่ประการใด หรืออาจคิดว่า เขากระทำกับสิ่งของ มิได้กระทำความเสียหายแก่ผู้ใด ความที่คิดว่าไม่มีเหยื่อรับเคราะห์นี้เอง เป็นความคิดที่สำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดเรื่อยไป

4. ประักปรำผู้ที่ประักปรำตน (the condemnation of the condemners) หรือ การไม่ยอมรับนับถือคนที่ไม่นับถือตน เทคนิคนี้ เด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิดจะเบนความสนใจในพฤติกรรมของตนเองไปสู่แรงจูงใจที่ทำให้ตนกระทำผิด แรงจูงใจที่สำคัญที่สุดก็คือ การประักปรำจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ พวกเขาอาจจะกล่าวอ้างว่า ผู้ที่ประักปรำเขาเป็นผู้ที่มีมือถือสากปากถือศีล มีจริตมายาในการกระทำผิด หรือมีเจตนาร้ายที่จะกระทำผิดเพื่อประโยชน์ส่วนตน

5. อ้างถึงความจงรักภักดีในระดับที่สูงขึ้นไป (the appeal to higher loyalties) เทคนิคข้อสุดท้ายนี้อธิบายได้ว่า การที่เด็กหรือเยาวชนกระทำผิด มีความจงรักภักดีหรือยึดมั่นถือมั่นต่อสิ่งอื่น ที่เขาเห็นว่าเหนือกว่าแนวประพฤตินิสัยในสังคมส่วนใหญ่ สิ่งอื่นคอยกดดันหรือทำให้เขาต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง สิ่งอื่นที่สำคัญคือความมีมิตรจิตมิตรใจ หรือความรักต่อเพื่อน ทั้งนี้ มิได้หมายความว่า เขาจะไม่นับถือค่านิยมของสังคมใหญ่ แต่เขานับถือสิ่งอื่นมากกว่า เมื่อมีความขัดแย้งกันระหว่างการกระทำผิดกฎหมาย กับเพื่อน เขาก็จะเลือกเข้าข้างการช่วยเพื่อนไว้ก่อน เป็นต้น

ทฤษฎีนี้ นับได้ว่ามีความสำคัญมาก ในการวิจัยเรื่อง การลักลอบเข้าถึงข้อมูลในครั้ง นี้ เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ทำการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้น พบว่า อาชญากรคอมพิวเตอร์นั้น เป็นผู้ที่ไม่ได้มีความรู้สึกว่าการกระทำของตนเอง เป็นการกระทำที่ร้ายแรง หรือมีความผิด โดยมีการโต้แย้ง

ว่าการสักรอบเข้าถึงข้อมูลของเขาไม่ได้ทำให้ข้อมูลสูญหายหรือเปลี่ยนแปลง จึงได้หยิบยกเอา ทฤษฎีแก๊ตว์นี้ เข้ามาเป็นองค์ประกอบในการตั้งสมมติฐานการวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าผู้กระทำ ความผิดมีการปฏิเสธการกระทำร้ายของตนเองหรือไม่ อย่างไร

ทฤษฎีการมีความสัมพันธ์แตกต่าง (Differential Association Theory)

ซัตเตอร์แลนด์ (Sutherland, 1974) ได้ชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการของคนที่เป็น อาชญากร โดยอธิบายว่า ใครคนในคนหนึ่งจะเป็นอาชญากรได้อย่างไร ดังนี้

1. พฤติกรรมอาชญากร เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หมายความว่า พฤติกรรม ของอาชญากรไม่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ คนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องอาชญากรรม ก็จะไม่มีความผิดเป็นอาชญากร

2. พฤติกรรมอาชญากรเรียนรู้โดยการเรียนรู้โดยการมีปฏิริยาตอบโต้กับผู้อื่นใน กระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน การติดต่อสัมพันธ์กันนั้น ทำได้หลายกรณี กระทำโดยการพูดจา กัน หรือการกระทำโดยกิริยาท่าทาง และสัญญาณอื่นๆ ด้วย

3. ส่วนสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรเกิดขึ้นภายในกลุ่มที่ สนับสนุนคั่นเคยกัน หากกล่าวในเชิงลบแล้ว ก็หมายความว่า ในการติดต่อสื่อสารกับตัวการที่ไม่มี ความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว เช่น ทีวี หนังสือพิมพ์ สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนที่ไม่สำคัญต่อการกำเนิดพฤติ กรรมอาชญากร ไม่อาจจะเทียบกันได้กับกลุ่มที่คั่นเคย

4. การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรนั้น เรียนรู้ถึง

4.1 เทคนิคในการประกอบอาชญากรรม บางครั้งก็เป็นเทคนิคที่ สลับซับซ้อน บางครั้งก็เป็นเทคนิคที่ง่าย ๆ

4.2 ทิศทางของแรงจูงใจ ตัณหา วิธีหาเหตุผลเข้าข้างตัวเอง และ ทัศนคติต่างๆ

5. การที่จะมีแรงจูงใจและตัณหาไปทางไหนอย่างไหนนั้น เรียนรู้จากการ กำหนด ว่าประมวลกฎหมายใดควรจะปฏิบัติตามหรือไม่ควรปฏิบัติตาม ในบางสังคม คนเราอยู่ ท่ามกลางผู้ที่เห็นว่าการละเมิดกฎหมายเป็นสิ่งที่เราควรเคารพเป็นนิจสิน แต่ในสังคมอื่นๆ คนอาจ

อยู่ท่ามกลางผู้ที่เห็นว่าการละเมิดกฎหมายเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ควรกระทำ การกำหนดว่าควรจะทำ
ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ จึงเกิดขึ้นในหมู่นั่นเอง

6. คนกระทำผิดกฎหมายเพราะมีการกำหนดให้ชอบที่จะละเมิด
กฎหมายมากกว่าที่จะกำหนดไม่ให้อะไรอย่างนั้น ข้อนี้เป็นหลักสำคัญของทฤษฎี การเข้าสมาคม
กับกลุ่มที่แตกต่างกัน บอกให้ทราบทั้งการเข้าสมาคมกับกลุ่มอาชญากรและกลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์กับ
อาชญากร กลุ่มที่แตกต่างกันนี้เป็นพลังที่คอยขัดขวางกันและกัน การที่คนเราเป็นอาชญากรก็
เพราะว่าเขาได้ติดต่อกับผู้ที่เป็นแบบอย่างในการประกอบอาชญากรรม และห่างเหินจากผู้ที่เป็น
ปฏิปักษ์กับอาชญากรรม ทฤษฎีการเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันนั้น ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มซึ่งไม่ข้อง
แวะกับอาชญากรรมมีผลน้อยมาก หรือไม่มีผลเลยต่อการก่อกำเนิดอาชญากรรม

7. การเข้าสมาคมกับกลุ่มที่แตกต่างกันนี้ เกิดขึ้นมากน้อยต่างกันในเรื่อง
ความถี่ ความนาน การจัดลำดับก่อนหลัง และความรู้สึกแรงกล้า หมายความว่า การติดต่อสัมพันธ์
กับพฤติกรรมอาชญากร และพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์กับอาชญากรนั้น แตกต่างกันไปในเรื่องของ
ความถี่ ความนาน การจัดลำดับก่อนหลัง และความรู้สึกแรงกล้า ความถี่และความนานนั้น เป็น
สิ่งที่เห็นได้เด่นชัด ส่วนการจัดลำดับก่อนหลังนั้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ ในแง่ที่ว่า หาก
ความประพฤติที่ถูกต้องตามกฎหมายมีมาตั้งแต่วัยเด็ก ความประพฤติเช่นนั้น ก็จะมีต่อไปจน
ตลอดชีวิต ในทำนองเดียวกัน หากมีความประพฤติผิดกฎหมายตั้งแต่เด็ก การกระทำเช่นนั้นก็อาจ
จะดำรงอยู่จนตลอดชีวิตเหมือนกัน

8. กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร โดยการเข้าสมาคมกับผู้ที่เป็น
แบบอย่างในการเป็นอาชญากรหรือผู้เป็นแบบอย่างในการเป็นปฏิปักษ์ต่ออาชญากร เกี่ยวข้องกับ
กลไกต่างๆ ในการเรียนรู้ทำนองเดียวกับการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ หมายความว่า การเรียนรู้พฤติกรรม
อาชญากรนั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะกระบวนการเลียนแบบ

9. พฤติกรรมอาชญากรนั้นเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมโดยทั่วๆ ไป แต่จะอธิบายว่าคนทำผิดเพราะมีความต้องการและมีค่านิยมโดยทั่วๆ ไปนั้น เห็น
จะไม่ถูกต้อง เพราะพฤติกรรมที่ไม่เป็นอาชญากรก็แสดงออกถึงความต้องการและค่านิยมแบบ
เดียวกัน

ดังนั้น ทฤษฎีของชัตเตอร์แลนด์ อาจจะสรุปสั้นๆ ได้ว่า คนกระทำผิดเพราะเรียนรู้
พฤติกรรมอาชญากรจากผู้ที่มีทัศนคติเคยเป็นเวลานาน จนผู้ที่จะเรียนรู้มองเห็นสิ่งผิดกฎหมาย

เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้เรียนรู้ในเรื่องเทคนิค แรงจูงใจ ตัดทอน วิเคราะห์เหตุผลเข้าข้างตนเอง และทัศนคติต่างๆ ในการกระทำผิด

ทฤษฎีการจูงใจ (Theory of Human Motivation)

A.H. Maslow (1943) ได้คิดค้นทฤษฎีการจูงใจขึ้น โดยมีสมมติฐานอันเป็นสาระสำคัญๆ 3 ประการคือ

1. ตราบใดที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการตลอดเวลา ไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการของมนุษย์ที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะไม่เป็นการจูงใจ
3. ความต้องการของคนจะมีลักษณะสูงไปหาต่ำตามลำดับ จึงเรียกว่า "ลำดับขั้นของความต้องการจำเป็น" (Hierarchy of Needs)

Maslow (1943 : 370-398) ได้แบ่งแรงจูงใจไว้ตามลำดับความเข้มข้นแห่งความต้องการเป็น 5 ระดับดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการทางร่างกายนี้ถือได้ว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) ของมนุษย์ เป็นความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยในการดำรงชีวิต อันได้แก่ความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยในการดำรงชีวิต ซึ่งได้แก่ความต้องการที่สำคัญดังนี้

- 1) ต้องการอาหารสำหรับรับประทาน
- 2) ต้องการน้ำสำหรับดื่ม
- 3) ต้องการอากาศสำหรับหายใจ
- 4) ต้องการที่อยู่อาศัย
- 5) ต้องการเครื่องนุ่งห่ม
- 6) ต้องการยารักษาโรค
- 7) ต้องการที่จะสืบพันธุ์หรือต้องการปลดปล่อยความรู้สึกทางเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Security or Safety Needs) เมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการบำบัดแล้ว ความต้องการของคนก็ได้ลดหย่อนลงเพียงแค่นี้ สุขภาพที่ดี ความปลอดภัยจากภัยอันตราย ตลอดจนความมั่นคงในด้านอาชีพการงานเป็นจุดสูงสุดของความปรารถนาอย่างหนึ่งของคน เป็นความต้องการที่มีความจำเป็นถัดจากความต้องการทางร่างกาย คนเราย่อมมีความต้องการตรงกันในเรื่องนี้เสมอ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3. ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) ความต้องการทางสังคมเป็นความต้องการของคนที่เกิดขึ้น หลังจากที่มีความพอใจในสิ่งที่ช่วยจรรโลงชีวิตคนเราให้มีกินมีใช้ และมีความมั่นคงปลอดภัยแล้ว ความต้องการทางด้านนี้ที่สำคัญๆ ก็คือ ความต้องการที่จะเป็นหมู่เป็นพวกในการทำงาน ซึ่งเป็นความต้องการให้สังคมหรือหน่วยงานที่เราไปทำงานยอมรับว่ามีความสำคัญในชุมชนหรือหน้าที่คนหนึ่ง นอกจากนั้นยังมีความต้องการที่จะให้เพื่อนร่วมทางยอมรับรู้ความสำคัญของตน และต้องการความรักความปรารถนาดีจากเพื่อนร่วมงาน ความต้องการทางสังคมที่กล่าวมานี้ จะทำให้สมาชิกในชุมชนมีความไว้วางใจกัน (Trust) พุดจากันอย่างเปิดเผยและ ตรงไปตรงมา (Open and Frank) ซึ่งจะช่วยให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน (CO-Operation) ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

ตราบใดที่สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่าตนไม่ได้รับการยกย่องว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ขาดการยอมรับความสำคัญและความปรารถนาดีจากเพื่อนร่วมงาน หรือผู้นำชุมชนแล้ว เมื่อนั้นเขาจะเริ่มมีท่าทีต่อต้าน (Resistant) ไม่ให้ความร่วมมือ (Uncooperative) และเป็นปฏิปักษ์ (Antagonistic) ต่อองค์กรซึ่งนับว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายโดยส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง

4. ความต้องการที่จะมีความภาคภูมิใจ (Esteem or Egoistic Needs) ถ้าความต้องการทั้ง 3 ประการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ได้รับการสนองตอบแล้ว ยังไม่มีที่ท่าว่าจะเป็นเรื่องกระตุ้น ให้มีพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมกิจกรรมที่ดีได้แล้ว จะต้องมาพิจารณาถึงความต้องการที่สำคัญ อีกอย่างหนึ่งคือ ความต้องการที่จะมีความรู้สึกภาคภูมิใจ ซึ่งแยกได้เป็น 2 ประการคือ

1) ความต้องการที่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของตัวเอง (Self-Esteem) ความเชื่อมั่นในงานและความเป็นอิสระแก่ตัวเอง (Independent) ความรู้ความสามารถของตน (Achievement)

2) ความต้องการในเรื่องชื่อเสียง (Reputation) สถานะทางสังคม (Social Status) และการยกย่องนับถือ (Recognition)

ความต้องการดังกล่าวนี้ เป็นความต้องการของคนเกี่ยวกับเรื่องเกียรติภูมิ (Prestige) เป็นสำคัญ นับว่าเป็นความต้องการที่ออกจะเป็นความปรารถนาของคนส่วนใหญ่

5. ความต้องการที่จะมีความสำเร็จในชีวิต (Self-realization or Self-actualization) ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการที่ทะหนักถึงศักยภาพ (Potentiality) ของงาน การที่มีโอกาสพัฒนาตัวเอง (Self-Development) ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ และทั้งที่จะมีโอกาสที่จะสร้างสรรค์ความคิดอันให้กว้างขวางออกไป ความต้องการเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นความต้องการด้านอุดมคติ (Ideal Needs)

ความต้องการทั้งหมดนี้ แสดงเป็นภาพปิรามิดความต้องการได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงความต้องการตามทฤษฎีของ Maslow

ความต้องการของมนุษย์ดังที่ปรากฏในภาพ มีความสำคัญต่างกันออกไปความต้องการระดับล่างมีความสำคัญและความจำเป็นสำหรับชีวิตมากกว่าระดับบน ถ้าสมาชิกหรือคนงานในหน่วยงานได้มีการบำบัด เฉพาะความต้องการทางร่างกายและความมั่นคงปลอดภัย โดยไม่ได้รับการเหลียวแลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางสังคมหรือทางด้านความสำเร็จในชีวิตแล้ว จะทำให้ประสิทธิภาพหรือการทำงาน การเข้าร่วมงานลดน้อยลงไป เพราะกำลังขวัญ (Morality) ของคนทำงานไม่สูงเท่าที่ควร

ทฤษฎีของ Maslow ดังกล่าวเป็นการจัดลำดับความต้องการของมนุษย์เช่นเดียวกันหมด ซึ่งอาจไม่เป็นความจริงเสมอไป เพราะความปรารถนาของมนุษย์ก็แตกต่างกันแล้วแต่บุคคล แต่อย่างไรก็ตามทฤษฎีดังกล่าวก็ทำให้เข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการของมนุษย์ได้อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์มากในการที่จะสามารถคาดหวังพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ได้

Herzberg กับคณะ (อ้างใน สุพัตรา สุภาพ, 2543:151) ได้กล่าวถึงเรื่องตัวจูงใจ (Motivators) ซึ่งมีผลต่อความพอใจ (Hygiene Factors) และหากพอใจก็จะมีแรงจูงใจให้เกิดการปฏิบัติ

แรงจูงใจ

สุพัตรา . สุภาพ (2543 :74) กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจ คือ การชักนำให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ด้วยการใช้คำพูด การเขียน หรือการพยายามทำให้เกิดความต้องการที่จะปฏิบัติตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งบุคคลจะปฏิบัติตามน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับความต้องการ

ความต้องการนี้มี 2 ประการคือ

1. ความต้องการทางกาย เป็นความต้องการในสิ่งที่จำเป็นแก่ชีวิต เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ความสนุกสนาน การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ ความหิว ความกระหาย
2. ความต้องการทางจิต เป็นความต้องการที่อยากให้สังคมยอมรับ ให้เกียรติ ให้ความรัก ให้ความเมตตา เป็นต้น

สำหรับทฤษฎีความต้องการของ MASLOW นี้ ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการศึกษาว่า ผู้ที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์นั้น อาจเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการในระดับหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นทั้งการตอบสนองความต้องการทางกาย และการตอบสนองความต้องการทางจิต และทดสอบสมมติฐานว่า การลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์เป็นการตอบสนองความต้องการดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

เลิศชาย สุธรรมพร (2541) ทำการศึกษาเรื่อง อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ : ศึกษาเฉพาะกรณีความปลอดภัยของข้อมูล (Computer Crime : A Study on data security) ใช้วิธีการวิจัยเอกสารเพื่อหาคำตอบว่า กฎหมายซึ่งมีโทษทางอาญาของไทยที่ใช้บังคับอยู่ สามารถครอบคลุมไปถึงการกระทำความผิดเกี่ยวกับข้อมูลในคอมพิวเตอร์ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือที่เรียกว่าอาชญากรรมคอมพิวเตอร์หรือไม่

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่จะนำมาปรับใช้เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับข้อมูลในคอมพิวเตอร์เกิดขึ้น หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายพยายามที่จะปรับการกระทำความผิดดังกล่าวให้เข้ากับฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่ก็ส่งผลให้เกิดปัญหาการตีความของข้อกฎหมาย

สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้บัญญัติกฎหมายอาญาพิเศษเฉพาะ หรือที่เรียกว่ากฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์มาบังคับใช้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับข้อมูลในคอมพิวเตอร์ กฎหมายฉบับนี้ประกอบด้วยความผิดที่เป็นสาระสำคัญ 3 ฐานความผิดด้วยกัน คือ ความผิดฐานเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ ความผิดฐานแก้ไขเปลี่ยนแปลง และความผิดฐานทำให้เสียหายหรือทำลาย ส่วนประเทศอังกฤษ ก็ได้บัญญัติกฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์มาบังคับใช้เช่นกัน โดยกำหนดความผิดออกเป็น 3 ฐาน คือ ความผิดฐานเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ ความผิดฐานเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจโดยมีเจตนาที่จะกระทำหรือเพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดอื่น ๆ และ ความผิดฐานเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยปราศจากอำนาจ

สำหรับในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในเกือบทุกกิจกรรมเพื่อพัฒนาประเทศ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกระทำ

ความผิดควบคู่กันไปด้วย เมื่อกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะมาบังคับใช้ เพื่อจะได้ขจัดปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว

สุรพันธ์ มั่นคงดี (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พยานหลักฐานในคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ (Evidence in Computer Crime Case) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีอาญากับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ต้องประสบปัญหาสำคัญคือ ความสามารถทางเทคนิคของผู้สืบสวน, ความจำเป็นในการเพิ่มทักษะการเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ, ความยากลำบากในการแกะรอยผู้บุกรุกเข้าสู่ระบบ, ปัญหาในการชี้แนะและรวบรวมพยานหลักฐาน, การขาดสถิติและความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์, ความยากลำบากในการติดตามวิวัฒนาการทางคอมพิวเตอร์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว, ข้อจำกัดในการปรับใช้กฎหมายลักษณะพยานกับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งคาดหวังว่าการดำเนินคดีอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษได้ จะเกิดขึ้นกับประเทศไทยในอนาคตอันใกล้

สมหวัง ศักดิ์ศิริ (2534) ทำการศึกษาเรื่อง การออกแบบฐานข้อมูลของระบบป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สำหรับสถานีตำรวจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และออกแบบฐานข้อมูลและระบบประมวลผลของระบบป้องกันปราบปรามอาชญากรรมสำหรับสถานีตำรวจ โดยแบ่งพิจารณาออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบข้อมูลท้องถิ่น และระบบคดีอาชญากรรม ซึ่งระบบข้อมูลท้องถิ่นจะเก็บข้อมูลที่เกี่ยวกับบุคคลและสถานที่ภายในท้องที่ และระบบคดีอาชญากรรมจะเก็บรวบรวมข้อมูลคดีอาญาที่เกิดขึ้นภายในท้องที่ ทั้งนี้ได้ทำการออกแบบฐานข้อมูลโดยใช้หลักการออกแบบฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ แลพัฒนาระบบโดยใช้โปรแกรมฟอซซ์เบส พลัส ที่มีระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ บนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในการทำงานและการตัดสินใจในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

อุดม เปี่ยมศักดิ์ (2541) ศึกษาเกี่ยวกับ การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและเงื่อนไขต่างๆ ในการนำมาใช้ โดยทำการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธร จังหวัดเชียงราย จำนวน 273 นาย ผลการวิจัยคือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

ใช้คอมพิวเตอร์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมค่อนข้างน้อย เนื่องจากขาดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และความรู้ความสามารถในการที่จะใช้ แต่อย่างไรก็ตาม ก็เห็นว่าระบบคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่เป็นประโยชน์และสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

ปีที่ปี เมธาคุณวุฒิ (2539) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การรับรู้ของประชาชน ในกรุงเทพมหานคร ด้านจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงการรับรู้ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ด้านจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และสารสนเทศระหว่างภายในในกลุ่มของ นักวิชาชีพคอมพิวเตอร์, กลุ่มผู้ใช้บริการ และกลุ่มผู้ที่กำลังศึกษา และวิเคราะห์การรับรู้ด้านจริยธรรมระหว่างผู้ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่มีประสบการณ์ในการใช้งานต่างกันและระหว่างผู้ที่กำลังศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ศึกษาประชากรทั้งหมด 358 คน และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นสถานการณ์จำลอง 10 กรณี ซึ่งครอบคลุมหลักการรักษาความปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ คือ หน้าที่ความรับผิดชอบและประสิทธิภาพในการทำงาน การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การบุกรุก ลักลอบและการทำลาย การรักษาความลับ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การทำสัญญาหรือข้อตกลง ในทางธุรกิจ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้และการให้เหตุผลไม่แตกต่างกัน 7 กรณี โดยทุกกลุ่มระบุว่าการกระทำในสภาพการณ์จำลอง 2 กรณี ของทั้งหมด 3 กรณีที่อยู่ในหลักการ รักษาความลับและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้น ไม่ผิดจรรยาบรรณของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพคอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย นอกจากนั้น ยังพบว่า ประสบการณ์ในการทำงานตามหน้าที่ที่แตกต่างกันและระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อการรับรู้และการให้เหตุผลต่อการรับรู้ที่แตกต่างกัน การให้เหตุผลต่อการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมากสอดคล้องกับข้อกำหนดจริยธรรมด้านคอมพิวเตอร์ ที่องค์การคอมพิวเตอร์ของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Association of Computing Machinery) ระบุไว้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

ศูนย์ควบคุมการฉ้อโกงทางอินเทอร์เน็ต (The Internet Fraud Complaint Center) รายงานข้อมูลการฉ้อโกงทางอินเทอร์เน็ต ระหว่าง 1 มกราคม 2544 – 31 มกราคม 2544 พบว่า ได้รับการร้องเรียนมากถึง 49,711 ราย และผู้ที่ร้องเรียนเป็นบุคคลทั่วไปถึงร้อยละ 76 โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าร้อยละ 70 และกว่าร้อยละ 50 มีอายุระหว่าง 30 – 50 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 38.6 ปี นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ที่ร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นบุคคลทั่วไป มากถึงร้อยละ 76

และนอกจากนี้ยังพบว่า การใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และเว็บไซต์ เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง กล่าวคือ ผู้ที่ร้องเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 70 มีการติดต่อสื่อสารทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์กับผู้กระทำความผิด

สถาบันรักษาความปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์ (The Computer Security Institute หรือ CSI) ได้ทำการศึกษาหน่วยงานที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์จำนวน 503 หน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐบาล สถาบันการเงิน โรงพยาบาลและมหาวิทยาลัยต่างๆ เกี่ยวกับ แนวโน้มของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ในปี ค.ศ.2002 พบว่า อาชญากรรมคอมพิวเตอร์และการทำลายระบบสารสนเทศ ยังคงไม่ลดน้อยลงและความสูญเสียทางการเงินก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า ร้อยละ 90 ของกลุ่มตัวอย่าง ยอมรับว่าได้มีการบุกรุกระบบคอมพิวเตอร์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา และร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าเกิดความสูญเสียทางการเงินระหว่างที่เกิดการบุกรุกระบบคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละ 44 ของกลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 223 องค์กร) มีความปรารถนาที่จะสามารถปกป้องความสูญเสียทางการเงินเหล่านั้นได้ (ทั้ง 223 หน่วยงาน ได้รายงานผลความสูญเสียทางการเงินที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ เป็นมูลค่าถึง 455,848,000 เหรียญสหรัฐ)

สมมติฐานการวิจัย

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้ประมวลและศึกษาทฤษฎี แนวคิด และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ในประเทศไทยแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยไว้ 4 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1. ผลตอบแทนทางวัตถุมีผลต่อการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

สมมติฐานข้อที่ 2. ผลตอบแทนทางจิตใจมีผลต่อการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

สมมติฐานข้อที่ 3. เพื่อนที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ชักนำให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

สมมติฐานข้อที่ 4. การมีความคิดว่าการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไม่มีความผิด ชักนำให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

นิยามปฏิบัติการตัวแปร

ผลตอบแทนทางวัตถุ หมายถึง ผลได้ซึ่งผู้กระทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลพึงได้รับ เมื่อกระทำการได้สำเร็จ โดยอาจเป็นค่าจ้างที่ได้รับจากบุคคลอื่น หรือผลได้ที่เป็นวัตถุจากการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่สามารถเจาะมาได้ นำไปแลกเปลี่ยน

ผลตอบแทนทางจิตใจ หมายถึง ความพึงพอใจ ความรู้สึกภาคภูมิใจ ความสนุกสนาน ตื่นเต้น เมื่อได้มีความพยายามในการลักลอบเข้าถึงข้อมูล หรือประสบความสำเร็จในการลักลอบเข้าถึงข้อมูลของผู้อื่นได้

เพื่อนที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ชักนำให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ หมายถึง การที่ผู้ลักลอบเข้าถึงข้อมูล มีการคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีการกระทำลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นอยู่ และได้รับคำแนะนำ หรือ ชักจูงจากกลุ่มเพื่อนให้กระทำการดังกล่าวด้วย

การมีความคิดว่าการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไม่เป็นความผิด ชักนำไปให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ หมายถึง การที่ผู้กระทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เห็นว่า การกระทำของตนเองนั้น ไม่ได้ทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือไม่ได้ทำให้ข้อมูลเหล่านั้นมีการเปลี่ยนแปลงไป

อธิบายสมมติฐานการวิจัย

1. ผลตอบแทนทางวัตถุมีผลต่อการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

หมายความว่า ผลตอบแทนทางด้านวัตถุ หรือ ผลได้ซึ่งผู้กระทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลพึงได้รับ เมื่อกระทำการได้สำเร็จ โดยอาจเป็นค่าจ้างที่ได้รับจากบุคคลอื่น หรือผลได้ที่เป็นวัตถุจากการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่สามารถเจาะมาได้ นำไปแลกเปลี่ยนนั้น มีผลทำให้เกิดความพยายามหรือกระทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

จากแนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ที่กล่าวไว้ว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเกิดจากการกระทำของบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เป็นบุคคลในสังคมที่ได้รับการยอมรับ และใช้ความรู้ความสามารถประกอบกับหน้าที่การงานในการแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง และอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ก็เป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต กล่าวคือกระทำโดยบุคคลที่มีความรู้ และแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ประกอบกับทฤษฎีความต้องการของ MASLOW ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น จากปัจจัยสี่มาเป็นความต้องการทางด้านวัตถุอื่นๆ ไปจนกระทั่งความต้องการลำดับที่สูงที่สุด คือ ความต้องการการยอมรับ ผู้วิจัยจึงนำเอาแนวความคิดดังกล่าวมาประกอบการกำหนดสมมติฐานในข้อนี้

2. ผลตอบแทนทางจิตใจมีผลต่อการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

หมายความว่า ผลตอบแทนทางจิตใจ หรือ ความพึงพอใจ ความรู้สึกภาคภูมิใจ ความสนุกสนาน ตื่นเต้น เมื่อได้มีความพยายามในการลักลอบเข้าถึงข้อมูล หรือประสบความสำเร็จในการลักลอบเข้าถึงข้อมูลของผู้อื่นได้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

ทั้งนี้ สมมติฐานข้อนี้สามารถอธิบายได้จากทฤษฎีการยึดค่านิยมของชนชั้นกลาง ที่กล่าวว่าอาชญากร อาจกระทำความผิดไปเพราะความสุขเพียงชั่วแว่น เช่น การต้องการให้เกิด

การยอมรับในความสามารถของตนเองหรือความต้องการความเชื่อมั่น ความภาคภูมิใจในการลักลอบเข้าถึงข้อมูลของบุคคลอื่นๆ ได้

นอกจากนี้ตามทฤษฎีความต้องการของ MASLOW เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์นั้น เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองในระดับความต้องการขั้นพื้นฐานแล้ว ก็จะแสวงหาความต้องการในระดับที่สูงขึ้น กล่าวคือ เมื่อได้รับการตอบสนองทางปัจจัยสี่ แล้วก็จะแสวงหาความมั่นคงในชีวิต จากนั้น ก็จะหาวิธีการตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจต่อไป เช่น ต้องการการยอมรับในสังคม เป็นต้น

3. เพื่อนที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ชักนำให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

หมายความว่า การคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่ลักลอบเข้าถึงข้อมูลของผู้อื่น เป็นปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างการคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนซึ่งมีการกระทำลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นอยู่ และได้รับคำแนะนำ หรือชักจูงจากกลุ่มเพื่อน ให้กระทำการดังกล่าวด้วย

สมมติฐานข้อนี้ ผู้วิจัยหยิบยกเอาทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่าง มาเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน เนื่องจากเห็นว่า การคบค้าสมาคมที่แตกต่างกัน จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกันได้ ดังนั้น กลุ่มเพื่อน จึงเป็นปัจจัยสำคัญ ในการชักจูงให้เกิดการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ กล่าวคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนที่มีการลักลอบเข้าถึงข้อมูลอยู่ ก็จะได้รับ การถ่ายทอดความรู้ เทคนิคและวิธีการในการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นได้ง่าย

4. การมีความคิดว่าการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไม่เป็นความผิด ชักนำให้ลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์

หมายความว่า การมีความคิดว่าการเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไม่เป็นความผิด หรือ การที่ผู้กระทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ เห็นว่า การกระทำของตนเองนั้น ไม่ได้ทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือไม่ได้ทำให้ข้อมูลเหล่านั้นมีการเปลี่ยนแปลงไป จึงกระทำการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่น โดยไม่คิดว่าเป็นการกระทำ ความผิด

จากทฤษฎีแก้ตัว ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ว่ามีการปฏิเสธการกระทำที่เป็นความผิดนั้น เมื่อนำมาประกอบการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การลักลอบเข้าถึงข้อมูลส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการที่ผู้กระทำไม่รู้สึกรว่าการกระทำของตนเองเป็นการกระทำที่มีความผิด เนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิด ประกอบกับการลักลอบเข้าถึงข้อมูลนั้น หากไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูล ก็ย่อมไม่ทำให้เกิดความเสียหายใดๆ แก่ข้อมูลต้นแบบ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีการลักลอบเข้าถึงข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ โดยที่ผู้กระทำไม่รู้สึกรว่ากำลังกระทำความผิดอยู่